

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΟΣΜΗΤΕΙΑ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΑΡΧΕΙΟΥ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
ΔΩΡΕΑ Κ. Κουλιδα
ΗΜΕΡΟΜ. 20-7-90
ΑΡΙΘ. 45327

Η ΧΑΡΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΤΙΚΟ

Ἡ πρώτη φέγγει μέρα τῆς χρονιάς
μ' ἓνα τριαντάφυλλο ἀνοικτὸ στὸ χέρι.
Τάχα μ' ἐλιάς κλωνί τὸ περιστέρι
ἀπ' τὸ γαλάζιο Θεὸ θάρσῃ σ' ἐμᾶς;

Πρώτη ἀρετὴ τὸ φῶς τῆς λευτεριάς:
χωρὶς αὐτὴν ποῦ πάει κανεὶς δὲν ξέρει.
Ἡ ἀγάπη πλάϊ τῆς διαμαντένιο ἀστέρι
κρασί κερνά φίλιας καὶ γνῶριμιάς.

Σφίκετε τὰ χέρια, φίλοι, στὰ στενά
ἐχθροί, τὸν ἀσπασμὸ ν' ἀλλάξουμε ὅλοι.
Τὸ μίσος εἶναι μπόρα στὰ σπαρτιά,

ποῦ τὰ ρημάζει, κι' εἰν' φωτιά στὴν πόλη,
ποῦ ξεσιπιτώνει καὶ χαλά τὴ ζήση.
Μὰ λεύτεροι νᾶν οἱ ἄνθρωποι ὅλοι κ' ἴσοι.

ΛΑΜΠΡΟΣ Κ. ΡΗΓΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ 4 (52)

(ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β΄.)

ΓΕΝΑΡΗΣ, 1959

Η "ΧΑΡΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ"

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΑΙΔΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

(Παγκύπριας 'Οργάνωσης 'Ελλήνων Διδασκάλων)

Επιμελητής της Ύλης: ΠΑΝΟΣ ΤΑΛΙΑΔΩΡΟΣ

Συντακτική Επιτροπή: (ΣΙΜΟΣ ΣΥΜΕΩΝΙΔΗΣ
(ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΟΛΥΔΩΡΟΥ

Πρώτοι Ιδρυτές από το 1952 και συνεργάτες:
ΝΕΑΡΧΟΣ ΚΛΗΡΙΔΗΣ — ΛΑΜΠΡΟΣ Κ. ΡΗΓΑΣ

ΣΤΗΝΔΡΟΜΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΤ
Χρονιάτικη για παιδιά: 250 μίλς Χρονιάτικη για παιδιά: 500 μίλς
Χρονιάτικη για Βιβλιοθήκες: 250 μίλς Χρονιάτικη για Βιβλιοθήκες: 500 μίλς

ΚΑΘΕ ΤΕΥΧΟΣ 25 ΜΙΛΣ

Διεύθυνση του Περιοδικού:
Πλατεία 28ης 'Οκτώβρη 4, ΛΕΥΚΩΣΙΑ, ΤΗΛ. 2538

ΓΑΛΛΑ ΒΛΑΧΑΣ ΝΕΣΤΛΕ

Πηγή ενέργειας
διά τα παιδιά σας

EL 984 AT

ΤΟ ΓΡΑΜΜΑ ΜΑΣ

Αγαπητά μου Κυπριόπουλα,

Πέρασαν οι διακοπές σας κι έχετε ξαναγυρίσει στο αγαπημένο σας σχολείο. Ύστερα από το ξεκούρασμα των τριών εβδομάδων έχετε πάλι ριχτεί στη δουλειά. Κι έτσι πρέπει να κάνετε χωρίς εργασία τίποτε δεν μπορεί να κερδίσει ο άνθρωπος. Κι η δική σας εργασία είναι να παρακολουθήτε τα μαθήματά σας με όρεξη, προσοχή, επιμέλεια και αγάπη. Μην παρασύρεσθε από την υπερβολική σας αγάπη στα παιχνίδια σας. Όλα με τάξη πρέπει να γίνονται και στην ώρα τους. Έχετε τόσες πολλές ώρες κι ευκαιρίες στη διάθεσή σας για να χαρήτε και να διασκεδάσετε παίζοντας με τους φίλους σας και τους συμμαθητές σας. Όμως μην ξεχνάτε και το πρώτο σας καθήκον. Τη μελέτη, την φροντίδα σας για τα μαθήματά σας.

Αποτείνομαι σ' όλα τα Κυπριόπουλα μ' ιδιαίτερα στα παιδιά των μεγάλων τάξεων. Και τους λέω να αγαπήσουν τη δουλειά και τη μελέτη. Διάβασμα, γράψιμο, προσοχή στην τάξη, αγάπη για κάθε καλό και ωραίο που σας δίνει το σχολείο σας. Αν βρίσκετε δυσκολίες μη υποχωρείτε. Επιμένετε. Θα βγείτε νικητές. Νάστε βέβαιοι. Διαβάζετε εκτός από τα μαθήματά σας και παιδικά βιβλία. Η βιβλιοθήκη του σχολείου σας πρέπει να σας ενδιαφέρει πολύ. Θα βρείτε βιβλία ωφέλιμα, ενδιαφέροντα, γιομάτα ιστορίες και διδακτικά θέματα. Διαβάστε, όσο μπορείτε, περισσότερο. Δανεισθήτε τα και πάρτε τα στο σπίτι σας. Κάθε βράδυ, κάθε μέρα που βρίσκετε καιρό διαβάζετε. Γράφετε και σεις δικές σας

ιστοριούλες, ποιηματάκια, κάνετε ζωγραφιές. Θα δυναμώσετε έτσι το μυαλό σας και θα γιεμίσετε τη ψυχή σας με ωραία αισθήματα και το μυαλό σας με ιδέες και μορφα όνειρα.

Εσείς παιδιά είστε το μέλλον του νησιού μας. Σε λίγα, πολύ λίγα χρόνια, θα είστε οι νέοι πολίτες της Κοινωνίας μας. Αν μορφωθήτε, αν αγαπήσετε τα καλά και τα αξια, θα γίνετε πολίτες που θα τιμήσετε τον τόπο σας. Είναι καθήκον σας λοιπόν να επιδοθήτε στη δουλειά που σας δίνει το σχολείο σας.

Προσπαθείστε να γίνετε πιο καλοί. Αγαπήστε όλους τους ανθρώπους. Αγαπήστε τα παιδιά της γειτονιάς σας, του χωριού σας, του σχολείου σας, της τάξης σας. Κάνετε πάντα το καλό.

Αγαπήστε και προστατέψετε ό,τι ανήκει στο σχολείο σας. Περιποιηθήτε τα δενδράκια του κήπου σας, τα λουλούδια του, τα λαχανικά του. Φροντίζετε το σχολείο σας, ή αίθουσα σας να είναι συγρισμένη, στολισμένη. Το σχολείο σας είναι δικό σας. Εσείς το χαίρεσθε, έσείς ζητε μαζί του.

Αν, παιδιά, τα κάνετε αυτά θα είσθε αξιέπαινα. Τώρα, με τον καινούργιο χρόνο κάθε παιδί πρέπει να αποφασίσει να γίνει καλύτερο.

Μα αρκετά σας κούρασα ίσως. Να με συγχωρέσετε όμως. Ενδιαφέρομαι για την δική σας προκοπή, την ευτυχία και την πρόοδο.

Με αγάπη,
"Η ΧΑΡΑ" σας.

ΓΙΑ ΝΑ ΓΝΩΡΙΣΟΥΜΕ

Ο ΗΣΙΟΔΟΣ

Περίπου 800 χρόνια πριν του Χριστού ζούσε στην κωμόπολη "Ασκρα ένα βοσκόπουλο. Ή "Ασκρα βρισκόταν στην Βοιωτία της Στερεάς Ελλάδας, κοντά στο βουνό του Έλικωνα. Τό έλεγαν "Ησίοδο. Ήταν ένα παιδί ήσυχο, έξυπνο κι αξιογάπητο. Όλημερίς έβασκε τὰ πρόβατα του στις δασωμένες πλαγιές του βουνού και στις θαυμάσιες ρεματιές του. Κύταζε τὰ πουλιά, τὰ δένδρα, τὰ ρυάκια, τὰ λουλούδια. Τραγουδούσε τραγούδια κι έφτιαχνε δικά του ποιημάτκια.

Τό ήλιοβούτημα έφευγε από τόν Έλικώνα και γύριζε με τό κοπάδι του στο πατρικό του σπίτι, στην "Ασκρα. Έκεί τόν περίμενε με αγάπη ή οίκογένειά του. Τά θράδρα, όταν όλα ήσυχάζαν, ό μικρός "Ησίοδος άκουε με ένδιαφέρο τις ιστορίες του πατέρα του. Κι ήξαιρε πολλές ιστορίες αúτός. Τού διηγόταν για τή δική του ζωή. Τού περιέγραφε τὰ ταξίδια πούκανε σέ όλα τὰ λιμάνια και τις χώρες της έποχής εκείνης. Τού έξιστορούσε τις χαρές και τις λύπες πού του είχε δώσει ή ζωή. Συχνά τόν άγκάλιαζε με αγάπη και του έλεγε:

—Παιδί μου, "Ησιόδέ μου, δέν σκέφτηκα ποτέ μου νά σέ κάνω βοσκό! "Όχι! "Η Μοίρα τό θέλησε. Έγώ έζησα χρόνια ολάκαιρα σαν ναυτικός, σαν έμπορος. "Η ζωή μου ήταν ή θάλασσα. "Όμως χρεωκόπησα! "Ετσι ήταν τό θέλημα του Δία και του θεού του έμπορίου "Ερμή. "Από τήν πατρίδα μου, τήν εύλογημένη Μικρά "Ασία, ήλθα έδω στην "Ασκρα. "Από ναυτικός γίνηκα μικρογεωργός, από πλούσιος, φτωχός. Δέν σκέφτηκα ποτέ παιδί μου νά σέ κάνω βοσκό! Μακάρι οί θεοί νά σου δώσουν εκείνο

ΠΑΝΟΥ ΤΑΛΙΑΔΩΡΟΥ

πού δέν μπόρεσα νά σου δώσω εγώ!

Μιάν ωραία άνοιξιάντικη μέρα ό "Ησίοδος ήταν με τό κοπάδι του στον Έλικώνα. Έκεί κατοικούσαν οί έννιά Μούσες, όπως παραδέχονταν οί άρχαίοι "Ελληνες. Αúτες τόν πλησίασαν και του πρόσφεραν κλαδιά δάφνης. Τά πήρε αúτός με εύχαρίστηση κι έκπληξη. "Από τή στιγμή εκείνη ό "Ησίοδος έγινε ό έκλεχτός των Μουσών και πήρε τό χάρισμα νά γράφη ποιήματα.

Τά χρόνια περνούσαν. Τό μικρό βοσκόπουλο μεγάλωσε, έγινε νέος, έγινε άντρας. "Εγραφε, όλο έγραφε θαυμάσια ποιήματα. Τό όνομα του άκούστηκε σ' όλη τήν Ελλάδα και τὰ ποιήματα του τὰ διάβαζαν όλοι με θαυμασμό.

Με τὰ ποιήματα του ό "Ησίοδος δίδασκε τούς ανθρώπους. "Εγραφε γνωμικά, παροιμίες, θρησκευτικούς ύμνους, ύμνους τήν δικαιοσύνη, τήν σοφία, τήν άρετή!

Πολλά από τὰ ποιήματα του δέν σωθήκανε ίσαμε τήν έποχή μας. Χαθήκανε και ξεχαστήκανε.

Τά καλύτερα του ποιήματα είναι τό «"Εργα και ήμέραι» και ή «Θεογονία». Τό πρώτο, τό έγραψε και τ'όστειλε στον άδελφό του, τόν Πέρσην. "Ο Πέρσης είχε δωροδοκήσει τούς δικαστές και πήρε τήν πατρική κληρονομία ολάκαιρη και άδίκησε τόν "Ησίοδο. "Όμως ζούσε σπάταλα, δέν εργαζόταν, κι έτσι φτώχεψε και δυστύχησε. Ζήτησε μάλιστα βοήθεια από τόν "Ησίοδο. "Ο ποιητής τουστείλε τό ποίημα «"Εργα και ήμέραι». Στο ποίημα αúτό ύμνεί τήν δικαιοσύνη, τήν τιμιότητα, τήν οίκοномиα κτλ.

Στό ποίημα «Θεογονία», πού είναι

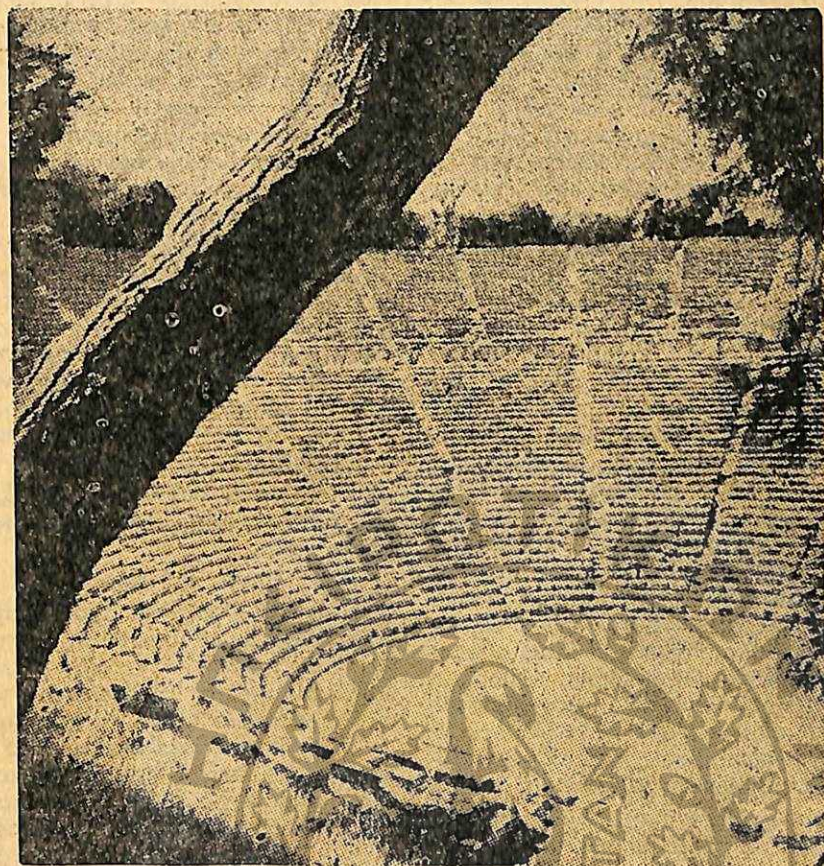
ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑΝ ΕΛΛΑΔΑ

1.022 στίχοι, ό "Ησίοδος μάς γράφει για τις γενεαλογίες των άρχαίων θεών. Τό βιβλίο αúτό είναι ένα είδος της "Αγίας Γραφής των άρχαίων Έλλήνων.

"Ο μεγάλος αúτός ποιητής είχε έ-

πανηγυριστές πού γιόρταζαν εκεί και τό έθαψαν με τιμές. Κατόπιν πήγαν στο σπίτι του Φηγέα, πήραν τούς δολοφόνους γιουούς του και τούς έπνιξαν στην ίδια εκείνη θάλασσα.

Χρόνια και χρόνια έχουν περάσει.

Τό ωραιότερο άρχαίο Έλληνικό θέατρο. Βρίσκεται στην "Επίδαυρο της "Αργολίδας στην Πελοπόννησο.

να πολύ κακό τέλος. Πήγε στην Λοκρίδα και φιλοξενήθηκε στο σπίτι του Φηγέα. Δυό γιοι του Φηγέα τόν σκότωσαν και τόν έρριξαν στη θάλασσα. Τό νεκρό του σώμα τό βρήκαν οί

"Εκατομμύρια άνθρωποι έζησαν κι άπέθαναν. "Όμως τό βοσκόπουλο του Έλικώνα, ό μεγάλος ποιητής "Ησίοδος, δέν πέθανε. Θά ζή πάντα, γιατί πήρε τό θεϊκό χάρισμα των Μουσών!

ΤΟ ΔΕΝΤΡΟ ΤΟΥ ΦΡΙΞΟΥ

Μεσοβδόμαδα περνούσε τὸ κάρρο τῆς Δημαρχίας καὶ μάζευε τὰ σκουπίδια. Ἀπὸ πέρα στὴ γωνία φώναζε ὁ σκουπιδιάρης. Οἱ καγκελόπορτες τρίζανε κι' ἄκουες τοὺς ἤχους τῶν τενεκέδων. Τὰ σκυλιά γαβγίζανε. Οἱ γάτοι ξερογλύφονταν βλέποντας νὰ πετιοῦνται ἓνα σωρὸ ἄχρηστα ποὺ δὲν τάχανε ὅμως ἀνακατέψει.

Τούτῃ ἡ μέρα ἦταν ἡ πρώτη ὕστερα ἀπὸ τὴν Πρωτοχρονιά, ποὺ τὸ κάρρο θὰ μάζευε τὰ σκουπίδια. Εἶχε μὲ τις γιορτὲς μάζευτῇ πολὺ ἄχρηστο ὑλικό. Ἦταν ἀποφάγια, ἦταν σπασμένα παιγνίδια, ἦταν μαρμαμένα λουλούδια, ἦταν σπασμένα γυαλικά. Ἐξάλλου ὅλα τὰ γύρω πλουσιόσπιτα ξεστολίζανε τὰ Χριστουγενιάτικα τοὺς δέντρα. Μπήκε πιά ὁ καινούριος χρόνος καὶ σὲ λίγες μέρες θάταν τ' Ἀγ. Γιαννίου. Εἶναι συνηθισμένα νὰ μὴ βλέπῃ ἡ μέρα τ' Ἀγ. Γιαννίου δέντρο στολισμένο. Γι' αὐτὸ μάζεψανε οἱ νοικοκυρὲς τὸ θαμπάκι ἀπὸ τὰ πράσινα κλώνια τοῦ Χριστουγεννιάτικου δέντρου, τυλίξανε τις πολυχρώμες γυρλάντες, ξεφουσκώσανε τις φοῦσκες, κατεβάσανε τ' ἀσημένιο ἀστέρι καὶ τις καμπανούλες, φυλάξανε στὸ κουτί τὰ λαμπιόνια, ποὺ ὡς χτέες φωτίζανε τὰ βελωνωτὰ φύλλα. Καὶ τὸ Χριστουγεννιάτικο δέντρο γυμνώθηκε. Μὲ προσοχὴ τὸ περάσανε ἀπὸ τοὺς διαδρόμους καὶ τὸ πετάξανε στὴν αὐλὴ κοντὰ στὶς πίσω πόρτες γιὰ ν' ἀνὰνι πρόχειρο ὅταν περάσῃ τὸ κάρρο.

—Τὰ σκουπίδια σας... θροντοφωνάζει ἀπὸ τὴν πέρα γωνία ὁ σκουπιδιάρης.

—Τὰ σκουπίδια; ρωτᾷ ὁ Φρίξος.

—Τὰ σκουπίδια. Τί σὲ γνοιάζει ἐσέ; ἀπαντᾷ μὲ ὕφος αὐστηρὸ ἡ γιαγιά.

Ὁ Φρίξος σηκώθηκε τάχα σὰ μουδιασμένος. Τὸ μάτι του ὅμως ἔδειχνε ἀνησυχία.

—Ποῦ πᾶς; ρωτᾷ ἡ γιαγιά.

Τοῦ ΛΑΜΠΡΟΥ Κ. ΡΗΓΑ

—Στὸ δρόμο, ἀπαντᾷ ὁ Φρίξος.

—Ἐχει κρὺο, ἀγοράκι μου.

—Θὰ κινηθῶ ἴσως ζεσταθῶ.

Ἡ γιαγιά ἀναστέναξε. Τὰ τρύπια ρούχα τοῦ Φρίξου δὲν μποροῦσαν νὰ τὸν προστατέψουν ἀπὸ τὸν κρὺο θοριά. Οἱ δυὸ ὑγρὲς κάμαρες τοῦ φτωχοσπιτοῦ, ποὺ θρискόταν σὲ μιὰ γωνιά μπηχτὸ στὰ πίσω τῶν μεγάλων σπιτιῶν, δὲν εἶχαν λίγη ζεστασιά. Ποῦ νὰ θρεθοῦν χρήματα ν' ἀγοράσουν ξύλα ἢ κάρβουνα!

Ὁ Φρίξος ἀνοίξε τὴν τρύπια ἐξορτα καὶ κοίταξε δειλὰ στὸ δρόμο. Ἦσυχία βασιλευε παντοῦ. Γλύστρησε ἔξω τρέμοντας ἀπὸ τὸ κρὺο κι' ἀπὸ κάποια ἔγνοια. Σκεφτόταν πῶς τὸ κάρρο θὰ ἦταν στὸν πιδὸ πέρα δρόμο. Προχώρησε. Στὴν πρώτη αὐλὴ εἶδε ἓνα μεγάλο Χριστουγεννιάτικο δέντρο πεσμένο φαρυδ-πλατύ. Κοντὰ του ἦταν ἓνας σωρὸς σπασμένα παιγνίδια.

—Νὰ μῶ; ψιθυρίζει ὁ Φρίξος. "Ὁχι! Εἶναι κλεψιά, ἀπαντᾷ ὁ ἴδιος στὸν ἑαυτὸ του.

Προχώρησε πιδὸ πέρα.

Ξαφνικὰ ἓνα χέρι ἀνοίξε τὴν καγκελόπορτα κι' ἄφησε ἔξω στὸ δρόμο ἓνα τενεκέ. Ὑστερὰ ἐκλείσει ἡ καγκελόπορτα μ' ἓνα στριγγὸ ἦχο. Κι' ἀπλώθηκε πάλιν ἡ ἡσυχία.

Ὁ Φρίξος πλησίασε μὲ μιὰ ξεχωριστὴ λαχτάρα. Ἀναλογιζόταν πῶς θάβρισκε ἐκεῖ λίγα παιγνίδια. Κι' ἀφοῦ μπροστά του τὰ πετοῦσαν στὸ δρόμο, θὰ μποροῦσε πιά νὰ τὰ πάρῃ χωρὶς τοῦτο νὰ εἶναι κλεψιά.

Ἐνας σκύλος πήδηξε ἀπὸ ἓνα γειτονικὸ κῆπο. Πλησίασε τὸν τενεκέ καὶ μὲ μιὰ σπρωξιὰ τὸν ἀδειασε στὸ σαιμεντένιο σκαλοπάτι.

—Παιγνίδια, φώναξε ὁ Φρίξος.

Ὁ σκύλος ὑποχώρησε, κοιτάζοντας λοξὰ τὸ ταραγμένο παιδί.

Ὁ Φρίξος χύθηκε μὲ ὀρμὴ πᾶνω

στὸν ἀπλωμένο κόσμο τῶν σπασμένων παιγνιδιῶν. Μάζεψε ἀπὸ χάμω ἓνα τσακισμένο στρατιωτᾶκο. Πιδὸ πέρα ἀνάσκελα ἦταν ἓνα πράσινο, χαλασμένο αὐτοκίνητο. Πλάϊ του κυλοῦσε ἔδω κι' ἐκεῖ ἓνα κουβάρι ἀραιὸ θαμπάκι. Κι' ἄλλο... κι' ἄλλο.

Ὅταν τὰ μάζεψε ὁ Φρίξος κοίταξε δεξιὰ κι' ἀριστερὰ μήπως εἶναι ἄνθρωπος ποὺ σκέφτεται νὰ τοῦ τὰ πάρῃ. Σιγουριάστηκε. Κι' ὕστερα ὄρμησε τρέχοντας πρὸς τὸ φτωχόσπιτό του.

—Ποιός; φωνάζει ἡ γιαγιά.

—Ἐγώ, γιαγιάκα, ἀπαντᾷ συγχυσμένος ὁ Φρίξος.

—Γύρισες τόσο γρήγορα;

Ὁ Φρίξος δὲν ἀπάντησε. Πέρασε μὲς τὴν αὐλὴ. Πέρα στὸ θάθος ἦταν ἓνα χαμηλὸ πευκάκι στὸ ὕψος του. Τὸ πλησίασε. Ἐρίξε χάμω τὰ σπασμένα παιγνίδια. Κι' ὕστερα θάλθη-

κε νὰ τὰ κρεμάσῃ ἓνα-ἓνα ἀπ' τὰ μικρὰ κλαδιά τοῦ δέντρου.

Ἡ γιαγιά πρόβαλε ἀπὸ τὸ παράθυρο τὸ γερασμένο της πρόσωπο. Εἶδε τὸν Φρίξο νὰ στολίσῃ τὸ δέντρο. Ἐνα πικρὸ δάκρυ κύλησε στὰ γερασμένα της μάγουλα.

Κι' ὅταν ὁ Φρίξος τελείωσε τὸ στόλισμα, γονάτισε καὶ μὲ δάκρυα στὰ μάτια ἄρχισε νὰ ψάλλῃ μὲ ἀγγελικὴ φωνή:

Ἡ Παρθένος σήμερον

τὸν ὑπερούσιον τίκτει...

Τὸ πευκάκι ἔλαμψε. Ἄγγελοι καὶ ἀστέρια τὸ γεμίσανε. Τὰ παιγνίδια πήρανε φτερά.

Καὶ μιὰ φωνὴ ἀκούστηκε μέσα ἀπὸ τὰ θάθη.

—Φρίξο, Φρίξο, ἐσὺ ἔχεις μέσα σου τὸν Θεό. Γιὰ σένα θὰ ἐτοιμάσω τὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

ΠΡΟΣΕΥΧΗ

Χριστέ μου, συλλογίσου τ' ἄρρωστα παιδιά, ποὺ σιγολώνουν μὲς τὸν πυρετὸ καὶ πόνο κι' εἶναι χλωμά, σὰν τὰ χλωμά ἄνθη στὰ κλαδιά, κι' ὕπνο γιὰ νὰ ξεχάσουνε ζητᾶνε μόνο.

Χριστέ μου, συλλογίσου τὰ φτωχὰ παιδιά, ποὺ δίχως μιὰ μπουκιὰ ξερόψωμο κοιμοῦνται κι' ἔχουν τὸ δάκρυ, σὰν τὴ δρόσο τὰ κλαδιά, καὶ τουρτουροῦν καὶ ρουχαλάκια συλλογιοῦνται.

Χριστέ μου, συλλογίσου πρόσφυγες παιδιά, τοὺς τόπους τοὺς π' ἀφήσανε κυνηγημένα κι' εἶναι στὶς ξένες γειτονιὲς σὰν τὰ κλαδιά ποὺ χάσανε τὰ φύλλα τοὺς τὰ μαραμένα.

Μὰ προπαντός, Χριστέ μου, τὰ ὀρφανὰ παιδιά στὸ μέγα σου ἔλεος συλλογίσου, ποὺ ζητᾶνε μιὰ πατρικὴ ματιά, σὰν ἥλιο τὰ κλαδιά, καὶ στεῖλε τὴ χρυσὴ εὐλογία σου νὰ ξεχνᾶνε.

ΛΑΜΠΡΟΣ Κ. ΡΗΓΑΣ

Η ΦΙΛΛΑΝΔΙΑ

ΠΑΝΟΥ ΤΑΛΙΑΔΩΡΟΥ

Μιά μικρή αλλά ενδιαφέρουσα χώρα της Εύρώπης είναι η Φιλλανδία. Βρίσκεται στο Βορρά και συνορεύει με τη Σοβιετική Ένωση και τη Σουηδία. Η χώρα έχει έκταση 400 χιλιάδες τετραγωνικά χιλιόμετρα και 4 εκατομμύρια κατοίκους. Καθολι-

θάλασσες. Το θερμόμετρο για μήνες πολλούς δείχνει θερμοκρασία 10, 15, 20 ή και 25 βαθμούς κάτω από το μηδέν.

Όμως, παιδιά, οι Φιλλανδοί δεν φοβούνται τον χειμώνα. Είναι ντυμένοι με ζεστά και βαριά ρούχα. Σε

κούς, Λουθηρανούς και λίγους Όρθόδοξους.

Αν προσέξετε στο χάρτη που σας δίνουμε θα καταλάβετε πώς ο χειμώνας στη Φιλλανδία είναι βαρύς και μεγάλος. Και πραγματικά. Όλα στη χώρα παγώνουν. Λίμνες, ποτάμια και

κάθε σπίτι υπάρχει φωτιά και φωτισμός.

Το καλοκαίρι είναι σύντομο. Την εποχή αυτή ο ήλιος δεν δύει ποτέ και φωτίζει και θερμαίνει τη χώρα ακατάπαυστα. Έτσι οι γεωργοί βρίσκουν καιρό και κάνουν τις δουλειές

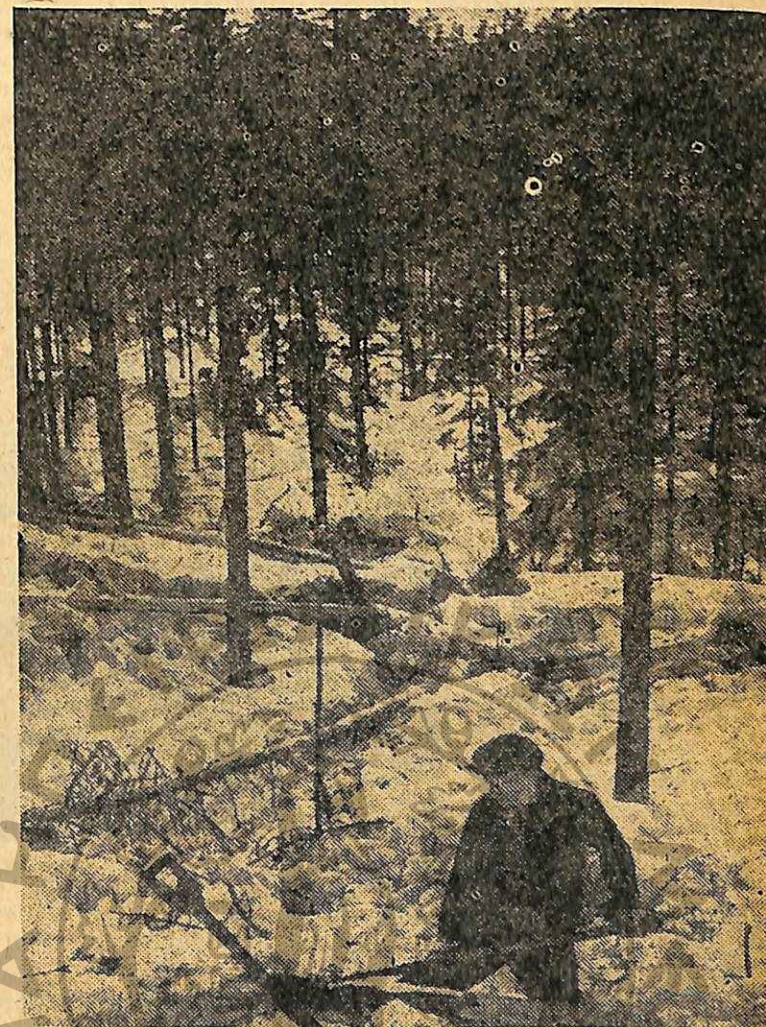
τους και προφταίνουν να φυτεύσουν στη γη και να κάνουν και τη συγκομιδή.

Σχεδόν όλο το έδαφος της χώρας είναι πεδινό και σκεπάζεται από πυκνότατα δάση και άπειρες λίμνες. Πάνω από 30 χιλιάδες λίμνες μικρές και μεγάλες βρίσκονται στη Φιλλαν-

λανδοί τα ψαρεύουν.

Ο πλούτος όμως της χώρας είναι η ξυλεία. Όλο το έδαφος της σχεδόν (75%) σκεπάζεται από πυκνά και θαλερά δάση. Γραφικώτατοι λόφοι, χαμηλά βουνά, πεδιάδες, οι περιοχές γύρω από τις λίμνες και τους ποταμούς, όλα είναι κατάφυτα και ντυμέ-

Η δουλειά
των
ύλοτόμων
συνεχίζεται
και στην
περίοδο
του
χειμώνα.

διά. Πολλές απ' αυτές ενώνονται μεταξύ τους ενώ άμετρητοι ποταμοί ξεκινούν απ' αυτές και κυλούν προς τις θάλασσες. Στο δρόμο τους σχηματίζουν άμετρητους καταρράκτες. Σ' αυτές τις λίμνες και τους ποταμούς, υπάρχουν άφθονα ψάρια που οι Φιλ-

να στο πράσινο.

Οι Φιλλανδοί είναι — οι πιο πολλοί — ύλοτόμοι. Οι λίμνες κι οι ποταμοί είναι γιομάτοι από βενζινάκτους, οι οποίες σύρουν τις δέσμες των κορμών των δένδρων και τις μεταφέρουν στις ξυλοσχιτικές μηχανές

ΚΑΜΠΟΣ (δ) = Στην όρεινή περιοχή μία μικρή έκταση λίγων σκαλών με δμαλή επίπεδη επιφάνεια ονομάζεται από τους Κυπρίους **κ α μ π ο ς**, με υποκοριστικόν **κ α μ π ι ν** (τό). Τέτοιο είναι το μέρος που είναι κτισμένο το χωριό **Κ α μ π ο ς**. Μία επίπεδη έκταση ανάμεσα σε δυό βουνοσειρές, σκεπασμένες με πυκνά δάση. Με το ίδιο όνομα και την ίδια σημασία υπάρχουν χωριά και στην Ελλάδα, αδιάφορο αν το όνομα **κ α μ π ο ς** δεν είναι ελληνικό, αλλά ιταλικό.

Το χωριό αυτό φαίνεται πως είναι από τα νέα χωριά της Κύπρου κι οι κάτοικοί του άρχισαν να συγκεντρώνονται εκεί από διάφορα χωριά ως **ξ υ λ ο κ ό π ο ι**, επάγγελμα που το εξασκούν ως σήμερα στα γειτονικά δάση.

Κοντά στον Κάμπο μέσα σ' ένα πυκνό δάσος υπάρχουν τα ερείπια ενός μοναστηριού αφιερωμένου στην **Π α ν α γ ί α τ ω ν ' Η λ ι α κ ω ν**. Για τουτό ονομαζόταν Μοναστήρι των 'Ηλιακών. Το μοναστήρι αυτό διαλύθηκε στα τέλη του 18ου αιώνα.

Με το όνομα **Κ α μ π ι ά** (τά), έχουμε ένα χωριό στα νότια του χωριού Πέρα, και το χωριό Καμπίν του Φαρμακά, το οποίο είχαν στην εξουσία τους οι Φράγκοι μοναχοί του τάγματος του άγ. 'Ιωάννου στα χρόνια της Φραγκοκρατίας.

KANNABKIA (τά) και **KANNABKIOT (ή)** = Στις βόρειες πλαγιές του όρους Μαδαρή είναι κτισμένο το μικρό αυτό χωριό, που φέρει το όνομα Καννάβκια, όνομα φυτού, του γνωστού εκείνου φυτού που λέγεται **κ α ν ν α β ο ύ ρ ι**. Το ίδιο όνομα σε γένος θηλυκό φέρει και ένα μικρό χωριό στην έπ. Πάφου, κτισμένο στη δεξιάν όχθη του ποταμού της 'Εξουσας κοντά στην Παναγιάν. Τα Καννάβια και ή Κανναβιού ονομάστηκαν έτσι από την έκτεταμένη καλλιέργεια του κανναβιού, στην όποιαν ασχολούνταν οι κάτοικοι σε παλαιότερα χρόνια.

KANTAPA (ή) = 'Η αραβική αυτή λέξη σημαίνει χαράδραν ή απόκορημον τόπον καί, τέτοιος είναι ο απότομος βράχος που του κολλήθηκε το όνομα αυτό. 'Αποτελεί το τελευταίον άκρον της όροσειράς του Πενταδακτύλου, και ή κορφή του βρίσκεται σε ύψος 2.068 πόδια πάνω από τη θάλασσα. 'Από τον 7ον αιώνα μ.Χ. που άρχισαν οι 'Αραβικές επιδρομές, ιδρύθηκε εκεί παρατηρητήριο, το όποιον με τον καιρό έγινε απόρρητο φρούριο με αποθήκες νερού της βροχής, τροφίμων και πυρομαχικών. Στο φρούριον αυτό κατέφυγαν πολλοί άρχοντες του τόπου για να σωθούν, όπως ο 'Ι σ α α κ ι ο ς δ' Κ ο μ ν η ν δ ς (1191)' και ο πρίγκηπας 'Ι ω ά ν ν η ς, αδελφός του βασιλιά Πέτρου Α' (1373).

Το φρούριον αυτό εγκαταλείφθηκε όριστικά από της εποχής των 'Ενετών (1525), όπως και τα άλλα φρούρια της ίδιας όροσειράς, για να γίνουν κατοικία των νυχτερίδων και των λογής-λογής έρπετών.

Με το ίδιο όνομα **Κ α ν τ ά ρ α**, είμαστε υποχρεωμένοι να θυμηθούμε και το **μ ο ν α σ τ ή ρ ι τ η ς Π α ν α γ ί α ς τ η ς Κ α ν τ α ρ ι ώ τ ι σ σ α ς**, που ιδρύθηκε εκεί, ως 3 άγγλικά μίλια δυτικότερα του φρουρίου, από τον 12ον αιώνα. Είναι το θρυλικό μοναστήρι, το όποιον έδωκε τους 13 μοναχούς του κι έγιναν όλοκαύτωμα της μανίας του Παπικού δόγματος για τα άζυμα. 'Αφού επί τρία δόλακαιρα χρόνια φυλακίστηκαν, ύβριστήκαν, και κακομεταχειρίστηκαν για να αλλάξουν ιδέα, κι αντίκρουσαν τους βασανιστές των σαν ασάλευτοι βράχοι, δέθηκαν πίσω από άλογα και σύρθηκαν στην κοίτη του Πιδιά ποταμού, που τότε διέσχισε τη Λευκοσία, με την έλπιδα πως το βασανιστήριο αυτό θα τους έκανε ν' αλ-

λάξουν. Τα κρέατα από το κορμί τους τριφτήκαν στις πέτρες και στά δότσαλα του ποταμού, μα δεν υποχώρησαν, και τη 19η του Μάη του έτους 1231 κήκχαν ζωντανοί σαν άληθινοί μάρτυρες της πίστewς. Το μοναστήρι τους διαλύθηκε στα μέσα του 18ου αιώνα και πέρασε στην έξουσία της 'Αρχιεπισκοπής.

Το όνομα Καντάρα μάς θυμίζει, εκτός από το φρούριο και το μοναστήρι, και το όραίο θέρετρο που δημιούργησαν εκεί οι 'Αμμοχουστιανοί, για να παραθερίζουνε το καλοκαίρι.

KANTOT (στού) = Λίγο βορειότερα από την 'Επισκοπή της Λεμεσού και στη δεξιάν όχθη του Κούρη ποταμού είναι το μικρό χωριό Καντού στο όποιον κατοικούν Τουρκοί και 'Ελληνες. Το όνομά του είναι παραμορφωμένο είτε από τους Φράγκους, είτε από τους Τούρκους, είτε και από τους δυό, και δεν είναι καθόλου εύκολο να βρούμε το αρχικό όνομα του χωριού αυτού.

ΚΑΠΕΔΕΣ (οί) = Βρίσκεται στα νότια των χωριών Πέρα — Καμπιά, και είναι και αυτό από τα χωριά εκείνα που παραμορφώθηκε το όνομά τους και δε ξέρομε ποιά πραγματικά ήταν το αρχικό τους όνομα όταν πρωτοκτίστηκαν. 'Η περιοχή των Καπέδων συνορεύει με τα μεταλλεία χαλκού της αρχαίας Ταμασσού.

ΚΑΠΗΛΕΙΟ (τό) = Είναι κτισμένο στη δεξιάν όχθη του Κούρη ποταμού που κατεβαίνει από τα χωριά της Πιτσιλιάς (Παπούτσα — Μαδαρή) και μπορούμε να το ονομάζουμε **χ ω ρ ι ό τ ω ν ρ ο δ α κ ί ν ω ν**. Τα πρωιμότερα και άφθονότερα ροδάκινα παράγονται στους κήπους του Καπηλείου.

Περίεργον μόνον είναι το όνομα του χωριού αυτού, γιατί **Κ α π η λ ε ι ό** σημαίνει οίνοπωλειον, ταβέρνα, μέρος στο όποιον πουλούν ποτά και φαγητά, ζώα, δούλους και διάφορα άλλα πράματα και με αυτά έξαπατούν τον κόσμο οι κάπηλοι.

Φαίνεται πως δόθηκε τούτο το όνομα στο μέρος αυτό επειδή σε παλαιότερα χρόνια υπήρχε εδώ σταθμός, στον όποιον στάθμευαν οι ταξιδεύοντες από τα ανατολικότερα χωριά της επαρχίας Λεμεσού (Βίκλα, Κλωνάρι, 'Αρακαπός, Κελλάκι) και τα γύρω από το Καλό χωριό χωριά, για να επισκεφτούν τα κρασoχώρια. 'Ο παλιός εκείνος δρόμος υπάρχει ακόμα καί, χωρικοί από τα χωριά που αναφέραμε, αυτόν τον δρόμον ακολουθούν για να επισκεφτούν το μοναστήρι της Τροοδίτισσας και του Σταυρού στο 'Ομοδος.

ΚΑΠΟΤΤΙ (τό) = Είναι το ένα από τα 5 χωριά με το όνομα: **Κ α λ ό χ ω ρ - κ ό ν**, για τα όποια μιλήσαμε πιο μπροστά. 'Εδώ προσθέτομε μόνον πως το χωριό αυτό διατήρησε και πρόσθετον όνομα **Κ α π ο ύ τ ι** το όποιον ήταν το όνομα του Φράγκου φεουδάρχη που το έξουσίαζε.

Ν. ΚΛΗΡΙΔΗΣ
(συνεχίζεται)

ΔΙΓΕΝΗΣ

ΑΝΔΡΕΑ Π. ΠΟΛΥΔΩΡΟΥ

Ήτανε μιά εποχή πού οί πρόγονοί μας, δέν ξέραν νά γράφουν. Ξέρανε όμως νά τραγουδοῦν τή χαρά, τήν ἀγάπη, τόν πόνο, τή δουλειά καί τὰ μεγάλα κατορθώματά τους.

«Τσιάττιζαν» στίς μεγάλες θρησκευτικές ἢ ἀθλητικές γιορτές, ἀκριβῶς ὅπως «τσιαττίζουν» καί σήμερα σέ πολλά μέρη τοῦ νησιοῦ μας κατὰ τίς γιορτές, τοὺς γάμους καί τὰ πανηγύρια.

Οἱ ραψωδοὶ τραγουδοῦσαν τὰ μεγάλα κατορθώματα, ἀκριβῶς ὅπως τραγουδοῦν καί σήμερα οἱ ποιητάρηδες στὰ πανηγύρια ἢ ὅπου βρίσκουν ἀκροατές.

Λάβαιναν ἀφορμὴ ἀπὸ τὰ γεγονότα τῆς ζωῆς καί φτιάνανε παραμύθια διδαχτικά ἢ διασκεδαστικά. Πλάθανε ἀκόμα παραμύθια γιὰ τὰ φυσικά φαινόμενα, μὴ μπορώντας νά τὰ ἐξηγήσουν ἀλλοιῶτα.

Κάναν παρατηρήσεις πάνω στὴ ζωὴ καί τὸν καιρὸ καί βγάζανε συμπεράσματα. Ἀλήθεια, πόσο σοφές καί ἐπιγραμματικές εἶναι πολλές φορές οἱ παροιμίες μας! «Ὁ λὸς τοῦ

προτινοῦ» ὅπως λέμε κάποτε.

Τούτῃ ἡ γῆ, πού πατοῦμε, ἔχει μιά ἱστορία πλούσια. Μιά ἱστορία ἐλληνική, πού οἱ ρίζες της φτάνουν πολὺ βαθιά. Ὡς τὰ χρόνια τοῦ Ὀμήρου κι ἀκόμα παραπέρα. Ἡ κάθε περιοχὴ, τὸ κάθε χωριὸ αὐτοῦ τοῦ τόπου ἔχουν τὴ δική τους, τὴν ἰδιαίτερη τους ἱστορία. Τοὺς θρύλους, τίς παραδόσεις τους. Τὸ κάθε λιθαράκι αὐτοῦ τοῦ τόπου ἔχει καί κάτι νά μᾶς πῇ.

Ἐνα μέρος αὐτοῦ τοῦ μεγάλου θησαυροῦ μας εἶναι συγκεντρωμένο σέ βιβλία. Ἐνα ἄλλο μέρος, μπορεῖ καί τὸ μεγαλύτερο, ζεῖ ἀκόμη στὴ μνήμη τοῦ λαοῦ μας. Καί τοῦ Ὀμήρου τὰ ποιήματα, ἡ Ἰλιάδα καί ἡ Ὀδύσσεια, τίς ἴδιες περιπέτειες δέν εἶχανε μήπως; Καί ὅμως ἂν τὰ διαμάντια αὐτὰ τῆς ποίησης δέν καταγράφονταν, μπορεῖ καί νά μὴ ξέραμε οὔτε τὰ δνόμάτά τους.

Ἡ θρυλικὴ μορφή τοῦ Διγενῆ Ἀκρίτα πλανιέται ἀπ' ἀκρὴ σ' ἀκρὴ τοῦ νησιοῦ μας. Οἱ θρύλοι καί τὰ τραγούδια τ' ἀκριτικά τραγουδοῦνται καί σήμερα ἀπὸ τὸ Λαὸ μας.

Ο ΔΙΓΕΝΗΣ ΤΖΙ Ο ΧΑΡΟΝΤΑΣ

Στὲς δεκαέξι τοῦ μηνὸς μέραν τοῦ Ἀπριλίου ἐθέλησεν ὁ χάροντας νά πᾶ στὸ παναῦριν. Μαῦρα τὰ ροῦχα, χόρησεν¹ τζι ἔβαλεν τὰ σπαθικά του, μαῦρον ἀππάριν ἐπκίασεν, τραβᾷ τζιαὶ καλλιτζιεύκει. Χτυπᾷ τὴν φτερνιστηρκάν στὸ παναῦριν μπαίνει. Στὴν νᾶκραν τοῦ παναῦρκοῦ ἤδρεν τρεῖς στρατοκόπους. «Ὡρα καλὴ σας ἄρκοντες, ὦρα καλὴ σας παίθκιοι». «Καλῶς ἦρτεν ὁ χάροντας νά φᾶ νά πιῇ μιτὰ μας, νά φάῃ ἄγρην τοῦ λαοῦ² νά φάῃ ὀφτόν περτίτζιην νά φάῃ ἀρκοτζιεράμουν³ πού τρώσιν φουμισμένοι, νά πιῇ γλυκόποτον κρασὶν πού πίνουν οἱ γουμένοι».

«Τὸν κάλιον πού τὴμ μέσησ σας ἦρτα γιὰ νά τὸν πάρω». «Τζιαὶ μὲν τὸ λῆς χάροντα μὲν τὸ ξανασυντύσης ποιὸς ἐνὶ πού τὴμ μέσημ μας ὁ κάλιος πὼν νά πάρης;» «Τζιεῖνος ὁ χοντροδάχτυλος, τζιεῖνος ὁ ἀναρκοδόντας πού κάχεται στὴμ μέσησ σας ποτζίει στὸ παναγύριν». Τὸ ἄκουσεν ὁ Διγενῆς σηκώθηκεν τζιαὶ ὀστάθη ἐπκίασασιν σιερκές - σιερκές τζιαὶ στὴμ παλιόστραμ πᾶσιν. Τζιεῖ πῶπκιαννεν ὁ χάροντας τὰ κόκκαλα τσακκίζει τζιεῖ πῶπκιαννεν ὁ Διγενῆς τὸ γαῖμαν ἀναβρύζει.⁴ «Ξαπόλα με γιὰ Διγενῆ γιὰ νά ξαναπκίαστοῦμεν». Ξαπόλυσεν ὁ Διγενῆς γιὰ νά ξαναπκίαστοῦσιν. Ἐπέτησεν ὁ χάροντας στοὺς οὐρανοὺς ἀνέβην. «Δοξάζω Θεέ, δοξάζω τ' ὄνομάσ σου πὸγ γιένεται καμιά δουλειὰ δίχα τὸ θέλημάσ σου». «Ἐσ σοῦ τὸ εἶπουχ χάροντα τζιαὶ τὴθ Θεότη λάβε;» ἦρτε μέσ στὸ παλάτι τοῦ ὁ Διγενῆς νά πνάση νά πιῇ κρασὶν, νά πιῇ νερόν ὕστερα πού τὴμ πάλην. ἦρτεν τζιαὶ ἕνας φίλος τοῦ τζιαὶ λῆει τζιαὶ λαλεῖ του: «Ἀππεξοθκίος σου Διγενῆ τρακόσιοι δκὼ νομάτοι θέλουν νά μποῦσιν νά σέ δοῦν νά σέ φοοῦνται πάλαι». «Πέ τους νά μποῦσιν νά μέδουν, πέ τους νά μέφ φοοῦνται». Τζιαὶ μῆγκασιν τζιαὶ εἶαν τὸν στὸ σιδερένιο στῶμα, τζιαὶ πάνω στὴρ ραχοῦλλαν τοῦ θούδκια ἐδιολίζαν⁵ τζιαὶ μέσα στὰ ρουχούνια τοῦ ἀππάρκα ἐξισταυλίζαν πάνω στὴν τζιεφαλούλλαν τοῦ περτίτζια ἐκακκαρίζαν.

1. χόρησεν = ἐφόρεσε
2. ἄγρη τοῦ λαοῦ = τὸ πὸ καλὸ φαί τοῦ λαοῦ
3. ἀρκοτζιεράμουν = ἄγριο κρεμίδι (ἀγρόσχυλλα)
4. ἀναβρύζει = τρέχει ἄφθονο
5. ἐδιολίζαν = ἐξευγάριζαν.

Ἔτσι τὸ θέλανε τὸ Διγενῆ οἱ ἀνθρώποι τοῦ νησιοῦ μας. Γιγάντα τρανὸ νά τοὺς φυλάῃ ἀπὸ κάθε κακὸ. Ἐνας λαὸς γιὰ νά λέγεται πολιτισμένος πρέπει νάχη δικές του ἐθνικές παραδόσεις, ἡθὴ καί ἔθιμα. Ἐμεῖς τᾶχουμε αὐτά. Ἀς προσπαθῶμε νά σώσουμε ὅ,τι καλὸ μᾶς κληροδότησαν οἱ πρόγονοί μας, πότερο νά τὸ γνωρίσουμε, νά τὸ ἀγα-

πήσουμε καί νά τὸ πλουτίσουμε. Ἐμπρός, λοιπόν, καί σεῖς μπορείτε νά βοηθήσετε σ' αὐτὴ τὴ δουλειά, μικροὶ μου φίλοι. Θ' ἀκούετε, ἀσφαλῶς, ἀπὸ τὸν παπποῦ ἢ τὴν γιαγιά σας, ἱστορίες, παραμύθια, τραγούδια, παροιμίες. Γράφετέ τα καί δίνετε τα στὸ δάσκαλο σας, νά δημοσιευτοῦν στὴν ἐφημερίδα τοῦ σχολείου σας καί στὸ περιοδικό σας. Τὴ «ΧΑΡΑ» σας.

ΠΕΡΙΕΡΓΑ

ΤΟ ΠΙΠΕΡΙ

ΤΣΕ ΤΣΕ

Το πιπέρι, τὰ ἀρτύματα ὅπως λέμε στὴν Κύπρο, εἶναι τὸ δραστικώτερο καὶ τὸ πιὸ σπουδαῖο μπαχαρικό. Στὴν ἀγορὰ μᾶς ἔρχεται ἡ ἄλεσμένο, σκόνη, σὲ πακετάκια ἢ σὲ μικροὺς βαθυσκότεινους σπόρους. Οἱ σπόροι αὐτοὶ εἶναι οἱ καρποὶ ἑνὸς μικροῦ δένδρου ποὺ θλαστὰ κι εὐδοκίμει στοὺς τόπους τῶν θερμῶν κλιμάτων.

Οἱ Ἰνδίες χρωστοῦν μεγάλη εὐγνωμοσύνη στὸ δένδρο αὐτό. Μεγάλες περιοχές τῶν εἶναι σκεπασμένες μὲ τὸ μικρὸ αὐτὸ δενδράκι. Οἱ καρποὶ τοῦ στὴν ἀρχὴ εἶναι πράσινοι, κατόπιν δμως γίνονται μαῦροι. Ἀπὸ τὴν πώληση τοῦ πιπεριοῦ οἱ Ἰνδίες εἰσπράττουν 15 ἑκατομμύρια λίρες τὸν χρόνο.

Τὸ δένδρο τοῦ πιπεριοῦ δὲν καρποφορεῖ κάθε χρόνο. Στὶς Ἰνδίες καρποφορεῖ κάθε τρία χρόνια, ἐνῶ σὲ μερικά ἄλλα μέρη κάθε ἑπτὰ χρόνια.

ΤΑ ΦΟΙΝΙΚΟΔΕΝΔΡΑ

Φοινικόδενδρα δὲν εἶναι οἱ γνωστὲς φοινικιές, οἱ χουρμάδες, ποὺ ξαίρετε. Ὅχι, αὐτὲς θλαστάνουν στὶς χώρες τῶν Ἀράβων, κυρίως στὸ Ἰράκ, τὴν Συρία, τὴν Αἴγυπτο. Τὰ φοινικόδενδρα θλαστάνουν στὶς τροπικὲς χώρες. Ἡ πατρίδα τους, μποροῦμε νὰ ποῦμε, εἶναι ἡ Νιγηρία, στὴν δυτικὴ Ἀφρική. Ἐκεῖ τὰ φοινικόδενδρα θλαστάνουν μόνον τους καὶ σὰν πυκνὰ δάση σκεπάζουν ἐκτάσεις πολὺ μεγάλες.

Ἀπὸ τοὺς καρποὺς τῶν δένδρων αὐτῶν ἐξάγεται τὸ φοινικέλαιο, τὸ ὁποῖο ἀποτελεῖ τὸν πλοῦτο τῆς Νιγηρίας. Ἀπὸ τὸ φοινικέλαιο κατασκευάζονται τὰ καλύτερα καὶ πιὸ ἀκριθὰ σαπούνια. Ἐπίσης ἀπ' αὐτὸ κατασκευάζεται ὁ φυτικὸς βούτυρος, γνωστὸς σὲ ὅλους, ἡ μαργαρίνη.

Ἡ φοβερώτερη καὶ πιὸ ἐπικίνδυνη μυῖγα τοῦ κόσμου εἶναι ἡ τσέ-τσέ. Ζῇ στὶς χώρες τῆς Κεντρικῆς Ἀφρικής. Εἶναι ὁ φόβος κι ὁ τρόμος τῶν ἰθαγενῶν φυλῶν καὶ τῶν Λευκῶν ποὺ ζοῦν στὰ μέρη αὐτά· καὶ τῶν ζώων ἀκόμη.

Ἡ μυῖγα τσέ-τσέ οὐδέποτε πίνει νερὸ ἢ χυμό. Μοναδικό της φαγητὸ εἶναι τὸ αἷμα τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν ζώων. Ἡ μολυσμένη μυῖγα φέρνει στοὺς ἀνθρώπους τὴν φοβερὴ ἀσθένεια τοῦ ὕπνου.

Εἶναι τὸ μόνο ἔντομο ποὺ δὲν γεννᾷ αὐγά. Σὲ διάστημα 3 μηνῶν καὶ κάθε 10 μέρες γεννᾷ ἕνα ζωντανὸ σκουλήκι. Αὐτὸ κρύβεται στὸ χῶμα γιὰ νὰ γίνη σὲ λίγες ἑβδομάδες τέλεια μυῖγα. Εἶναι εὐτύχημα ποὺ ἡ τσέ-τσέ δὲν πολλαπλασιάζεται σὰν τὶς ἄλλες μυῖγες. Οἱ ἰθαγενεῖς γιὰ νὰ ἀπαλλαγοῦν ἀπὸ τὴν μυῖγα καὶ τὴν φοβερὴ ἀρρώστεια ποὺ φέρει κάνουν μάγια καὶ ξόρκια. "Ἀδίκαι βέβαια!

Εὐτυχῶς στὰ τελευταῖα χρόνια τὴν καταπολεμοῦν μὲ τὰ σύγχρονα φάρμακα. Ἐτσι σιγὰ-σιγὰ θὰ ἀπαλλαγοῦν οἱ δυστυχισμένοι Μαῦροι τῆς Ἀφρικής ἀπὸ τὴν κατάρρα αὐτὴ ποὺ λέγεται μυῖγα τσέ-τσέ.

Ἡ ΧΑΡΟΥΠΙΑ

Ἡ χαρουπιὰ εἶναι σὲ ὅλους σας γνωστὴ γιατί εἶναι τὸ σπουδαιότερο δένδρο τοῦ νησιοῦ μας, κι οἱ καρποὶ της τὸ κύριον προϊόν μας, ἡ «τὸ μαῦρο μας χρυσάφι».

Ἀκοῦστε τώρα μερικά πράγματα χρήσιμα καὶ ἴσως... καὶ περίεργα.

Ἡ χαρουπιὰ θλαστάνει στὶς χώρες ποὺ θρέχει ἡ Μεσόγειος Θάλασσα, τὴν Ἑλλάδα, Ἰταλίαν, Ἰσπανίαν καὶ τὶς χώρες τῆς Βόρειας Ἀφρικής.

Ἡ Ἑλλάδα ἔχει 3 ἑκατομμύρια δένδρα χαρουπιᾶς. Ἀπὸ αὐτὰ τὰ 2½

ἑκατομμύρια βρίσκονται στὴν νῆσο Κρήτη.

Ἡ παραγωγὴ χαρουπιῶν ὅλης τῆς Ἑλλάδας εἶναι 125 χιλιάδες καντάρια περίπου τὸν χρόνο. Ἡ παραγωγὴ χαρουπιῶν τῆς Κύπρου εἶναι 200 χιλιάδες καντάρια τὸν χρόνο.

Ἡ πρώτη χώρα στὴν παραγωγὴ εἶναι ἡ Ἰσπανία.

Ἀπὸ τὸν χαρουπόσπορο ἐξάγεται ἡ λευκὴ κόλλα ποὺ εἶναι ἀκριθὴ καὶ περιζήτητη. Καὶ ξαίρετε γιατί; Διότι ἀπὸ τὴν κόλλαν αὐτὴ κατασκευάζεται ἡ τζιελαττίνη καὶ τὰ φιλμς τῶν φωτογραφικῶν μηχανῶν.

Ὁ ἀγοραστὴς τῆς λευκῆς κόλλας εἶναι κυρίως οἱ Ἡνωμένες Πολιτεῖες.

Ἡ ΧΕΛΩΝΗ

Χελῶνες ὑπάρχουν πολλῶν εἰδῶν. Ἄλλες ζοῦν στὸ ἑρὸ κι ἄλλες στὴ ξηρά. Τρῶνε χόρτα, βατράχους, μικρὰ καθούρια, κτλ. Ὅλες εἶναι ζῶα περίεργα.

Τὸ κρέας τῆς χελῶνης τρώγεται ἀπὸ πολλοὺς ἀνθρώπους κι εἶναι εὐγευστο. Στὴν Ἀμερικὴ ζῇ στὶς ἀκτὲς τοῦ Τέξας καὶ τῆς Μασσαχουσέτης ἡ λεγόμενη διαμαντένια χελώνη. Αὐτὴ ἔχει πολὺ νόστιμο κρέας καὶ πωλεῖται ἀκριθὰ. Αὐτὸ τὸ εἶδος τῆς χελῶνης καλλιεργεῖται καὶ σὲ εἰδικὰ χελωνοτροφεῖα καὶ τὸ κρέας της σερβίρεται στὰ ἀριστοκρατικώτερα ξενοδοχεῖα καὶ θεωρεῖται σπάνια καὶ πολυδάπανη τροφή.

Ἡ χελώνη εἶναι ζῶον μακρόβιο. Ζῇ σίγουρα πάνω ἀπὸ 100 χρόνια.

Ἡ ἀρχαιότερη χελώνη ποὺ ὑπάρχει σήμερα εἶναι ἡ χελώνη ποὺ ἔχει τὸ ὄνομα «Ἰωνάθαν». Ζῇ στὴ μικρὰ νῆσο Ἀγία Ἐλένη, ἐκεῖ ποὺ ἐξωρίσθηκε καὶ πέθανε ὁ Μέναν Νάπολέοντας. Εἶναι ἡλικίας 250 ἐτῶν. Ἡ διάμετρος τοῦ σώματός της εἶναι 8-

να μέτρο καὶ τὸ βάρος της φτάνει τὶς 170 ὀκάδες.

Π. Τ.

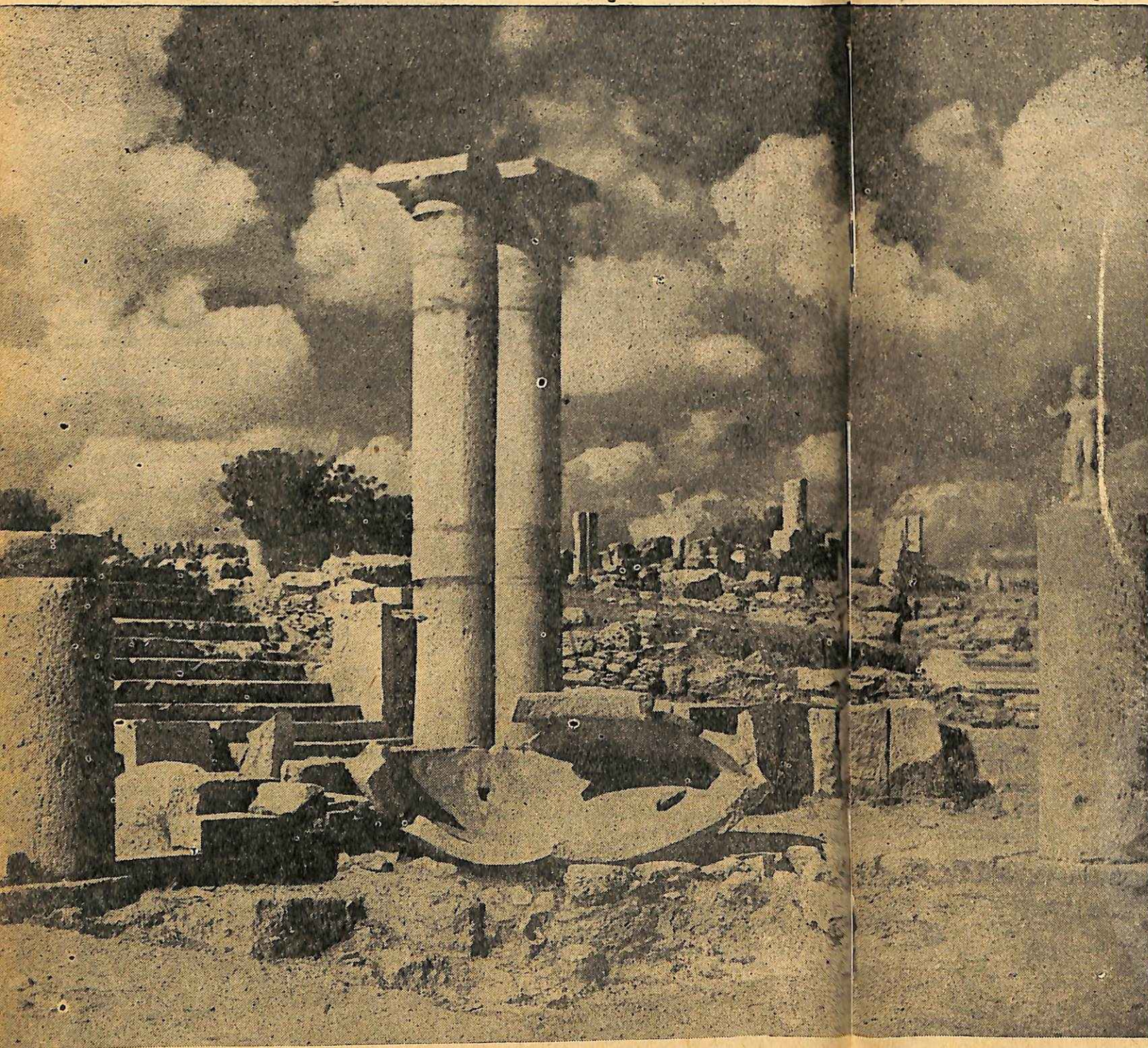
ΑΠΟ ΤΟΝ ΖΩΪΚΟ ΒΙΟ

Οἱ ζωολόγοι λέγουν....

Οἱ ἐπιστήμονες ζωολόγοι κατῳρῶσαν νὰ προσδιορίσουν τὴν ἡλικία μερικῶν πτηνῶν καὶ ζώων. Ἐτσι κατὰ τοὺς ζωολόγους, ὁ κύκνος θεωρήθηκε τὸ μακροβιότερο τῶν πτηνῶν καὶ βεβαιοῦσι ὅτι δύναται νὰ ζήσει 300 χρόνια. Ὑπάρχουνε πολλὰ παραδείγματα ἀετῶν καὶ ἱεράκων ποὺ ὑπελογίσθηκε ὅτι ζήσανε 150 χρόνια. Τὰ ὑδρόβια πτηνὰ γενικὰ ἀπεδείχθηκε ὅτι εἶναι μακροβιότερα ἐκείνων ποὺ ζοῦν στὴ ξηρά. Ἡ ζωὴ τῶν κατοικιδίων εἶναι πολὺ βραχεῖα. Ἐτσι ὑπελογίσθηκε ὅτι ὁ πετεινὸς δὲν ζῇ πιὸ πολὺ ἀπὸ 15-20 χρόνια, τὸ περιστέρι μόλις 10, ὁ κόσσυφος στὸ κλουβὶ 25 καὶ τ' ἀηδονάκι ἐπίσης στὸ κλουβί, 10 χρόνια. Οἱ ζωολόγοι ἀπέδειξαν μὲ πειράματα πάλι, ὅτι ἡ ζωὴ τῶν πτηνῶν τῆς ξηρᾶς εἶναι πιὸ σύντομη ἀπὸ τὴ ζωὴ ἐκείνων τῶν πτηνῶν ποὺ ζοῦν στὸ νερὸ γενικὰ.

Οἱ φυσιολόγοι λέγουν....

- * Ὅτι μιὰ συνηθισμένη μυῖα γεννᾷ στὴν ἐποχὴ 20 ἑκατομμύρια αὐγά!
 - * Μιὰ βασίλισσα μέλισσα δύναται νὰ παράγῃ σὲ δυὸ μῆνες συνέχεια, κάθε μέρα 200 αὐγά τα ὁποῖα ἐπωάζει σὲ τρεῖς μέρες.
 - * Μιὰ φωλιά σφηκῶν περιέχει 15-16 χιλιάδες σφήκες.
 - * Ὁ Κυπρίνος, τὸ πασίγνωστο ψάρι, γεννᾷ 200 χιλιάδες αὐγά τὸ χρόνο. Ἡ ἀρίγγη (ρέγγα) 50-60 χιλιάδες, τὸ σκουμβοῖ 400-500 χιλιάδες καὶ ὁ ἀστακὸς 2-3 ἑκατομμύρια!!
- Σ. Σ.

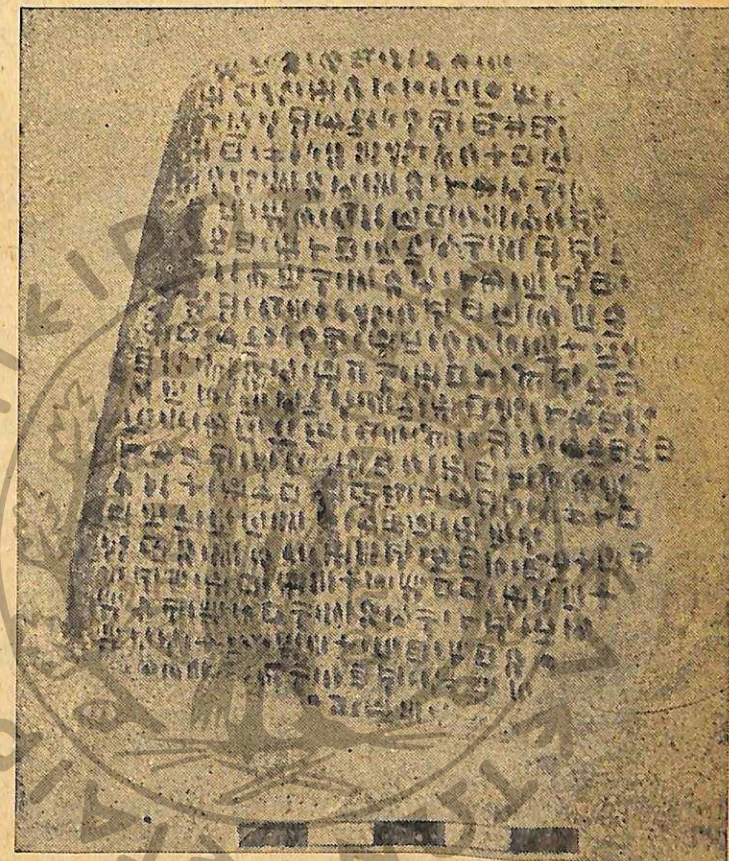

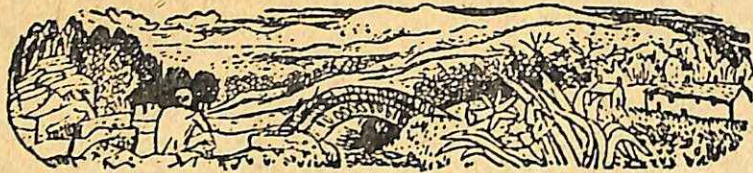
Η ΚΥΠΡΟΣ

ΣΕ ΕΙΚΟΝΕΣ

Ἀριστερά: Τὰ εἱρεῖπια τοῦ ναοῦ τοῦ θεοῦ
Ἀπόλλωνος στὴν ἀρχαίαν πό-
λη τοῦ Κουρίου.

Κάτω: Πήλινη πλάκα με ἐπιγραφή. Εὐρέ-
θη στὶς ἀνασκαφές τῆς Ἐγκωμη.
Ἡ ἐπιγραφή δὲν μπορεῖ νὰ διαβασ-
τεῖ γιατί τὰ γράμματά της μᾶς εἶναι
ἄγνωστα· εἶναι ὅμοια με τὰ γράμ-
ματα τῆς Μυκηναϊκῆς Ἑλληνικῆς
περιόδου.

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΜΕ ΣΥΝΕΧΕΙΑ

ΟΔΥΣΣΕΙΑ

(συνέχεια)

Για να γλιτώσω από τους άθλιους αυτούς ανθρώπους, σκέφτηκα να τους προτείνω ένα αγώνισμα, που ο καλός μου άντρας συνήθιζε. Έβαζε δώδεκα τσεκούρια στη σειρά, ξπαιρνε το τόξο του και στεκόταν μακριά. Το τέντωνε κι έρριχνε τη σάϊτα με τέτοιο τρόπο, ώστε να περάσει και από τα δώδεκα τσεκούρια. Αυτό το αγώνισμα σκέφτηκα να τους προτείνω και να τους πω πως θα γίνη άντρας μου μονάχα εκείνος που θα πετύχει στο αγώνισμα. Είμαι θεθαία πως κανέναν τους δε θα μπορέση να τεντώση το τόξο του Όδυσσέα, κι άς καμαρώνουν τον έαυτό τους πως είναι τάχα ξακουστά παλληκάρια.

Κι ο Όδυσσέας είπε :

—«Πολύ καλό και έξυπνο είναι το σχέδιό σου αυτό, καλή μου θασίλισσα, και πρέπει χωρίς άλλο αύριο το πρωί να επιμένης να έκτελεστή».

—«Τόσο πολύ μ' άρέσουν τα λόγια σου, ξένη μου, που με κάνουν να θέλω να κουβεντιάζω μαζί σου, κι άς μείνω άγρυπνη ως το πρωί. Όμως καλύτερος άπό την κουβέντα είναι ο ύπνος, γιατί κι εγώ χρειάζομαι ξεκούρασμα άπό τις σκοτούρες των μνηστήρων, και συ άπό τις ταιλαιπωρίες του ταξιδιού σου».

Αυτά είπε ή Πηνελόπη, κι άνέβηκε στην κάμαρά της. Μιά γριά υπηρέτρια, ή Εύρυνόμη, δδήγησε τον Όδυσσέα στην κάμαρα που του είχαν στρώσει το κρεβάτι του.

44. ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΓΩΝΑ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΜΝΗΣΤΗΡΩΝ

1. 'Η Άθηνά υπόσχεται βοήθεια στον Όδυσσέα:

Για τον Όδυσσέα ή νύχτα εκείνη ήταν ή δυσκολότερη της ζωής του. Στρηφογύριζε στο κρεβάτι του, και δε μπορούσε να κλείση μάτι. Σκέψεις εϋνοϊκές και σκέψεις κακές κι αντίθετες έδερναν το μυαλό του, γιατί δεν ήταν μικρό πράμα, ένας αυτός να τα βάλη με τόσους, και να βγή νικητής.

Έκεϊ που τα συλλογιζόταν αυτά, φανερώθηκε μπροστά του ή θεά Άθηνά και του είπε :

—«Γιατί δεν κοιμάσαι, Όδυσσέα; Τώρα που νίκησες τόσες και τόσες δυσκολίες και θρίσκεσαι αυτήν τη στιγμή στο παλάτι σου, σε τρώνε οι έγνοιες άκόμα;»

—«Σωστά μιλάς, άγαπητή μου θεά, είπε ο Όδυσσέας, μά σκέψου σε παρακαλώ, για μία στιγμή την αύριανή θέση μου. Πως θα τα βγάλω πέρα ένας με τόσους;»

«—Έχε θάρρος Όδυσσέα, πρόστεσε ή Άθηνά. Μη λησμονείς πως θάμαι και πάλι στο πλευρό σου και θα σε βοηθήσω να βγής κι άπό τούτη τη δυσκολία. Κοιμήσου τώρα για ν' άποκτήσης δυνάμεις, που θα σου χρειαστούν πολύ αύριο».

Αυτά του είπε ή θεά κι άγγιξε άπαλά με τα δάχτυλά της τα βλέφαρά του. Ο Όδυσσέας τότε κοιμήθηκε θαθεία, κι ή Άθηνά πέταξε στον Όλυμπο.

2. Ένας πιστός υπηρέτης:

Ο Όδυσσέας κοιμήθηκε ως το πρωί ένα ύπνο πολύ ευχάριστο και ξεκουραστικό. Με την άνατολή του ήλιου άρχισε κι ο θόρυβος του παλατιού. Ο Τηλέμαχος ντύθηκε και πήγε στη συνέλευση των Ίθακησίων. Η Εύρύκλεια άναστάτωσε όλες τις δούλες, παρακινώντας την κάθε μία να τελειώνη γρήγορα τη δουλειά της.

Οι υπηρέτες των μνηστήρων κουβαλήθηκαν ένωρίς κι άρχισαν δουλειά. Άλλοι κουβαλούσαν ξύλα, άλλοι τα ξεχιζαν, κι άλλοι έτοιμάζαν τις φωτιές για τα ψητά. Ο Εύμαιος πρόβαλε στην αύλή με τρεις καλοθρεμμένους χοίρους, κι ο Μελάνθιος ο γιδοβοσκός, με τρεις παχουλές γίδες. Τη στιγμή που τις έδενε στην αύλή, πρόβαλε ο Όδυσσέας άπό την πόρτα και παρακολουθοϋσε με το βλέμμα του τι έκανε ο καθένας. Ο Μελάνθιος είπε στον Όδυσσέα πως πρέπει ν' άδειάση το παλάτι. Ένας βρωμοζητιάνος σαν κι αυτόν, δεν πρέπει να θρίσκεται άνάμεσα στα καλύτερα παληκάρια της Ίθάκης και των γειτονικών νήσων. Ο Όδυσσέας τον κοίταξε με περιφρόνηση και κούνησε μνάχα το κεφάλι του.

Εκείνη τη στιγμή μπήκε ο Φιλοίτιος με ένα παχουλό δαμάλι. Πρώτη φορά είδε τον Όδυσσέα και χωρίς να τον καταλάβη, πήγε κοντά στον Εύμαιο και του είπε σιγανά :

—«Ποιός είν' αυτός ο ξένος; Τον κακόμοιρο, πόσο τον λυποϋμαι! Η κορμοστασιά του, το βλέμμα του, δεν τον δείχνουν για ζητιάνο. Αυτός μοιάζει περισσότερο με ξεπεσμένο βασιλιά παρά με ζητιάνο».

Και προτού πάρη άπάντηση άπό τον Εύμαιο προχώρησε κοντά στον ξένο, του έσφιξε το χέρι και του είπε :

—«Καημένε! Πόσο σε λυποϋμαι που σε βλέπω σ' αυτή την κατάσταση! Όμως ύπομονή, φίλε μου, ύπομονή. Σε τούτον τον κόσμο πολύ λίγοι άνθρωποι ζουν χωρίς καημούς και θάσανα. Όταν σε είδα, θυμήθηκα τον καλό μου τον άφέντη, που τόσα χρόνια θασανίζεται στα ξένα κι ύποφέρη άφάνταστα θάσανα, κι ύποφέρομε κι έμεις έδω με τούτους τους αδιάντροπους μνηστήρες».

Κι ο Όδυσσέας άπάντησε :

—«Καταλαβαίνω πως έχω μπροστά μου ένα άνθρωπο με καλή καρδιά. Γι' αυτό θα σου πω κάτι που δεν το ξέρουν όλοι αυτοί που βλέπεις. Ο Όδυσσέας, το άφεντικό σου, ζή και σε λίγες μέρες θα είναι έδω. Θα ίδης τότε με τα μάτια σου που θα τιμωρήση όλους αυτούς που δε σεβάστηκαν το σπίτι του».

3. Συμπεριφορά των μνηστήρων προς τον ξένο:

Εκείνη τη στιγμή που ο Όδυσσέας μιλούσε με τον Φιλοίτιο, είχαν μαζεϋτή στο παλάτι οι μνηστήρες, και κάθισαν στις θέσεις των, που ήσαν κάτι μικρά τραπεζάκια, καμωμένα για ένα-δυό άτομα το καθένα. Οι υπηρέτριες του παλατιού μοίραζαν ψωμιά στα τραπεζάκια, κι οι δούλοι των μνηστήρων ψητά. Ο Μελάνθιος κερνούσε το κρασί, και το φαγοπότι συνεχιζόταν.

Ν. ΚΑΗΡΙΑΗΣ
(συνεχίζεται)

Ο Ναστραδιν κι η βαλανιδιά

Μιά μέρα ο Ναστραδι-χότζας πήρε το μπαστούνι του και τ'οτσιπούκι του και ξεκίνησε να πάει περίπατο. Όταν βγήκε έξω από το χωριό, πήρε τον δρόμο που προχωρούσε κατά τα μπουστάνια. Περνώντας, κοίταζε με περιέργεια τα μεγάλα καρπούζια, που ήταν σκορπισμένα έδω κι εκεί. Έπειδή κουράστηκε περπατώντας, αποφάσισε να καθίσει στη δροσερή σκιά μιάς βαλανιδιάς, που ήταν εκεί κοντά. Κάθισε λοιπόν στη σκιά της βαλανιδιάς, άναψε το τσιπούκι του και συλλογιζόταν πόσο μεγάλους καρπούς δίνουν τα μικρά φυτά της καρπούζιας. Εκεί που τα συλλογίζονταν αυτά, έστριψε τυχαία τα μάτια του προς τα πάνω, κι αντίκρουσε τους καρπούς της βαλανιδιάς. Αμέσως έκανε την έξυπνη σκέψη:

«Ο Θεός δε ξέρει τι κάνει! Μεγάλο λάθος έκανε, γιατί έβαλε ένα τόσο μικρό φυτό σαν την καρπούζια, να κάνει ένα τόσο μεγάλο καρπό, και την βαλανιδιά, ένα τόσο μεγάλο δένδρο, να κάνει ένα τόσο δά μικρό καρπό. Εγώ λέω πως δε σκέφτηκε σωστά ο Θεός, όταν έπλασε τα φυτά.

Μόλις τέλειωσε ο Ναστραδιν τη σκέψη του αυτή, ένα βαλανίδι από την κορφή της βαλανιδιάς έπεσε με δύναμη στο κεφάλι του, που τον πόνεσε ώστε άρπαξε με το χέρι του το μέρος που κτύπησε το βαλανίδι και με τα δάκτυλά του έψαχνε να δη μήπως ματώθηκε το κεφάλι του. Αυτή τη στιγμή σκέφτηκε από μέσα του και είπε:

«Έκανα μεγάλο λάθος. Ο Θεός πολύ σωστά σκέφτηκε όταν έπλασε τα φυτά αυτά. Για φαντάσου τι θα γινόταν το κεφάλι μου, αν ο καρπός της βαλανιδιάς ήταν μεγάλος όσο ένα καρπούζι...!!»

N. K.

Ξεροκεφαλάκης: Λένε, ότι όταν το θερμόμετρο κατεβαίνει ο καιρός γίνεται ψυχρός. Πως όμως ο καιρός καταλαβαίνει, ότι το θερμόμετρο κατέβηκε;

Δάσκαλος: Εκτός από το δευγόνιο και το άζωτο τι άλλο περιέχει ο άέρας; Μαθητής: Κουνούπια, κύριε!

—Ο αδελφός μου, ξαίρεις, είναι το δεξι χέρι του προϊσταμένου του.

—Μπα, ώστε ο προϊστάμενός του είναι άναπληρος;

Ο Κωστάκης γυρίζει από το σχολείο κι η μητέρα του τον ρωτά:

—Πως πήγες στην Αριθμητική; Πήρες δέκα;

—Σχεδόν.

—Τι σχεδόν;

—Έπηρε δέκα...ο διπλάνός μου.

ΔΗΜΗΤΡΑ ΠΟΣΚΩΤΗ

Ευριδιάδειον Παρθεναγωγείον, Λάρινας.

—Μίμη, τι μεγάλη μουντζούρα είναι αυτή που κανες στο τετράδιό σου;

—Νά σου εξηγήσω, μαμά. Είχα κάνει τέσσερις μουντζούρες που δεν μπόρεσα να τις σβύσω. Έπειδή όμως ο δάσκαλος μάς είπε πως θα θάξη για κάθε μουντζούρα κι ένα μηδενικό τις ένωσα και τις έκανα μία.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΠΑΓΩΑΝΝΟΥ

Σχολείον «Ελενίου».

—Έπειδή έχω τρομερές άυπνίες ο γιατρός είπε να μετράω ως δέκα να με πάρει ο ύπνος.

—Αφού έτσι κι αλλιώς θα κάνης αυτή τη δουλειά να σου δίνω να μου κάμης τους λογαριασμούς του μαγαζιού;

Επιβάτης: Μην τρέχης τόσο γρήγορα γιατί οι δρόμοι αυτοί είναι επικίνδυνοι και φοβάμαι.

Σιωφέρ: Κάνετε, κύριε, όπως κι εγώ. Κλείστε τα μάτια σας.

ΚΑΙΤΗ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Ευριδιάδειον Παρθεναγωγείον, Λάρινας.

Ο Νίκος γυρίζοντας από το σχολείο λέει στην αδελφή του.

—Μαρία, σήμερα ο δάσκαλος με τιμώρησε γιατί δεν ήξερα που ήταν ο Βόλος της Θεσσαλίας!

—Καλά σου έκανε να μάθης άλλη φορά να μη παίζης με τα πράγματα των άλλων.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΓΕΩΡΓΙΟΥ,
Σχολείον Αγ. Βαρβάρας,
Λευκωσίας.

Κυρία: Τι κατάσταση είναι αυτή Μαριγώ; Έφερεις στο τραπέζι αυτό το άκαθαρο μαχαίρι.

Μαριγώ: Άκαθαρο; Περιέργο! Μόλις έχω κόψει εγώ μαζί του...σαπουνί.

Πατέρας: Κωστάκη, έφύλαξες τα βιβλία σου;

Κωστάκης: Μόνον τα έκλεισα πατέρα.

Δάσκαλος: Τι λέγομεν επίθετο;

Μαθητής: Το όνομα του πατέρα μας, κύριε!

Δάσκαλος: Γιατί δεν ήλθες χθες σχολείο;

Μαθητής: Είχα πονοκέφαλο στα πόδια.

ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ ΘΕΟΚΛΕΟΥΣ,

Σχολείον Παλλουριωτίσσης.

Ο διδάσκαλος: Πως λέγεται το όργανο, που μετράμε το βάρος κάθε πράγματος;

Ο μαθητής: Βαρόμετρο!

Ο θεός: Για να γίνη κανείς καλός χειρουργός, που πρέπει να σπουδάσει;

Ο άνεσιός (άφελέστατα): Στο χασάπικο του κύρ Μήτρου!

Στο Τοτό δείχνουν τη φωτογραφία του μπαπά του, όταν ήταν παιδί.

Πως μούμοιαζε! φωνάζει ο Τοτός με ένθουσιασμό. Αν φωτογραφιζόμαστε

τότε μαζί, θα μάς επαιρναν όλοι για άδελφια...

Δάσκαλος: Για λέγε μου εσύ, Μίμη, τι μέρος του λόγου είναι η ελαία;

Μίμη: Επίθετο, κύριε.

Δάσκαλος: Τί; Και πως κάνουν τα τρία του γένη;

Μίμη: Έλεος, ελαία, ελαιον!

Η δασκάλα: Νίτσα, δεν έμαθες ακόμα ποιό ρήμα είναι ένεργητικό και ποιό παθητικό; Νά, παιδί μου, εγώ κτυπώ την Άννα, αυτή τι παθαίνει;

Νίτσα: Κλαίει!...

ΓΕΩΡΓΙΑ Κ. ΤΑΜΠΑΛΑ,

Σχολείον Παλλουριωτίσσης.

Δάσκαλος: Κωστάκη, τι ξαίρεις για τον Άδάμ και την Εύα;

Κωστάκης: Τίποτα, κύριε. Ήμουν αγέννητος ακόμη!

Στά Ιταλικά πόνο σημαίνει ώρα και άκουα σημαίνει νερό.

Λοιπόν, ένας Ιταλός που ταξίδευε στην Ελλάδα μπήκε σ' ένα περιβόλι, βγήκε στη συκιά κι έτρωγε σύκα. Ο Έλληνας περιβολάρης άρχισε να του φωνάζει να κατεβή. Ο Ιταλός όμως έτρωγε τα σύκα κι έλεγε πόνο, πόνο.

Θύμωσε ο Έλληνας και τούπε: Σ' έπιασε ο πόνος κι ακόμα τρώς;

Έσκυψε, πήρε μιά πέτρα και του την πέταξε. Τον πέτυχε στο κεφάλι κι έτρεχε αίμα. Ο Ιταλός τότε κατέβηκε απ' τη συκιά κι άρχισε να τρέχει και να φωνάζει:

—Άκουα, άκουα, άκουα.

Ζητούσε νερό ο φτωχός να πλύνη τα αίματά του.

Ο Έλληνας που δεν γνώριζε θέβαια Ιταλικά του φώναζε:

—Άκουε ε; Αφού άκουες γιατί δεν κατέβαινες από τη συκιά, παρά μόνο έτρώγες ως δούλο σε πήρε ο πόνος;

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Δ. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

Κολλέγιον Λευκωσίας.

Ο ΚΑΛΟΣ ΕΠΙΣΚΕΠΤΗΣ

ΑΝΔΡΕΑ Π. ΠΟΛΥΔΩΡΟΥ

Σάν τέλειωνε τις δουλιές του σπιτιού, και τὰ παιδιὰ παίρνανε τὸ δείπνο τους, ἡ κυρά 'Ελένη κρέμαζε τὴ λάμπα πλάι στὸ κρεβάτι κι ἄρχιζε τὸ πλέξιμο. Δὲν τὸ συνήθιζε νὰ ξενυχτᾷ στὰ κουτσομπολιά. Μὰ καὶ νὰ τὸθελε δὲν τὸ μπορούσε. Δὲν εἶχε οὔτε σταλιά καϊρό. 'Ιδρωκοποῦσε ὁλημερίς στὰ χωράφια τοῦ θείου της τοῦ Χατζῆ Κωστή. Τὸ βράδυ εἶχε τις δουλιές τοῦ σπιτιοῦ καὶ τις φροντίδες τῶν παιδιῶν.

Ὁ ἄντρας της, ὁ μακαρίτης ὁ μᾶστρε-Πετρή, σκοτώθηκε, ἕξι χρόνια τώρα, στὸ λατομεῖο καὶ τῆς ἄφησε τὸ Γιαννάκη καὶ τὴν Τασούλα τόσα δὰ μικρούλια.

Ἀλήθεια! Πόσα ὄνειρα δὲν ἔπλαθε γιὰ τ' ἀγγελάκια της ἢ κυρά - 'Ελένη!

—Πρέπει νὰ μεγαλώσουν καὶ νὰ προκόψουν. Νὰ τὴ ζήσουνε τὴ ζωὴ τους χωρὶς στερήσεις. Χωρὶς θλίψεις. Νὰ χαροῦνε ὅ,τι δὲ μπορέσαμε ν' ἀπολάψουμε μεις.

Καὶ κεὶ πού ἔπλεκε, νανοῦριζε τὰ σπλάχνα των μὲ κάτι παραμῦθια, ἀπλά καὶ ὁμορφα, πού τᾶκουε καὶ κείνη, σάν ἦτανε παιδούλα, ἀπὸ τὴ μαμά της.

—'Ενα παραμῦθι μαμά! Μὰ ὅχι σάν ἐκεῖνο τοῦ δράκου πού μᾶς εἶπες τὴν ἄλλη νύχτα.

—'Εγὼ τοὺς φοβᾶμαι τοὺς δράκους. Μίλησε ἡ Τασούλα μὲ μιὰ φωνὴ ὅλο γλύκα.

—Καλά. Δὲ θὰ σᾶς μιλήσω γιὰ τοὺς δράκους. Ἀπόψε θὰ σᾶς πῶ μιὰ ἱστορία τοῦ Χριστοῦ. Ζούσανε σὲ κάποιο χωριὸ δυὸ ἀδελφές. Ἡ μιὰ ἦτανε πλούσια καὶ εἶχε τοῦ κόσμου τὰ καλά. Ἡ ἄλλη ἦτανε φτωχή κ' ἔκανε τὴν ὑπηρετρία κοντὰ της.

Μιὰ φορὰ ἔφτασε στὸ χωριὸ ἕνας ἄγνωστος, γεροκουρελῆς ζητιάνος. Χτύπησε τὴν πόρτα τῆς πλούσιας.

—Τὶ θέλεις γέρο; Τοῦ εἶπε μὲ ἀπότομο ὕφος.

—Κυρά μου, λίγο τόπο νὰ μείνω ἀπόψε, ἂν ἔχετε εὐχαρίστηση. Τῆς ἀπάντησε ὁ γέρος μὲ θλιμμένη καὶ παρακλητικὴ φωνή.

—Πήγαινε, γέρο, στὴ δουλιὰ σου καὶ μεις δὲν ἔχομε τόπο γιὰ τοὺς ξένους. Τοῦπε πάλι ἐκεῖνη καὶ τοῦ κλείσε τὴν πόρτα.

Χτύπησε καὶ στὸ καλύβι τῆς φτωχιάς.

—'Ελα μέσα γέρο. Δὲν ἔχομε ἄλλο σπίτι ἀπ' αὐτὸ ἀλλὰ δὲν πειράζει. Μιὰ νύχτα θὰ περάσουμε. Τοῦ μίλησε μὲ καλωσύνη.

Κατέβασε τὸ σακούλι ποῦχε στὴ ράχη, κ' ἔκατσε κοντὰ στὴ φωτιά νὰ ζεσταθῇ.

—Κι' ἂν ἐπιτρέπεται τὶ μαγειρεύετε κυρά μου στὸ τσουκάλι σας;

—Τὶ νὰ σοῦ πῶ μπάρπα; Πεινοῦσαν τὰ παιδιὰ καὶ δὲν εἶχα τίποτε νὰ φᾶνε. Ἔβαλα καὶ γὼ λίγα χαλίκια μέσα στὸ τσουκάλι, τάχατες πὼς εἶναι κουκιά, νὰ τὰ γελάσω νὰ κοιμηθοῦνε.

—Γιὰ ἀνοιξε νὰ δοῦμε;

Τ' ἀνοίγει καὶ βλέπει κάτι μεγάλα, ἄσπρα κουκιά νὰ χορεύουνε μέσα στὸ νερό.

—Βάλε καὶ λίγο λάδι καὶ ξύπνα τὰ μωρὰ νὰ φᾶνε. Εἶναι κρῖμα νὰ κοιμοῦνται νηστικά.

—Καλὰ εἶναι κ' ἔτσι μπάρπα. Εἶναι τόσοσ καὶρός νὰ δοῦμε λάδι στὸ σπίτι μας!

—Γιὰ κύταξε, σοῦ λέω, καὶ θὰ θρεθῇ λιγάκι.

Μὰ τί παράξενο! Ἡ στάμνα θρέθηκε γεμάτη. Κάτι κατάλαβε ἡ σατισμένη γυναίκα μὰ δὲν εἶπε λέξη. Τὸ πρωτὶ ἔσκυψε στὰ πόδια τοῦ γέρου, φίλησε τὰ χέρια του, τὸν εὐχαρίστησε γιὰ τὶς εὐλογίες ποῦφερε στὸ σπίτι της κ' ἔστειλε τὴν Ἀνούλα νὰ τὸν ὁδηγήσῃ ὡς τ' ἀκρινὰ σπίτια.

Ο ΓΕΩΡΓΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΦΙΔΙ

Ἐνας γεωργὸς ξεκίνησε πρωτὶ-πρωτὶ μὲ τὸ ζευγάρι του γιὰ τὸ χωράφι. Στὸ δρόμο θρῆκε ἕνα φίδι ναρκωμένο ἀπὸ τὸ τσουχτερὸ κρύο τοῦ χειμῶνα. Τὸ σπλαχνίστηκε καὶ τὸθάλε στὸν κόρφο του νὰ ζεσταθῇ λιγάκι. Δὲν περνᾷ ὅμως πολλὴ ὥρα καὶ τὸ φίδι ἀρχίζει νὰ κουνιέται μὲ κακὲς διαθέσεις. Ψηλώνει τὸ κεφάλι καὶ λέει στὸν γεωργό:

—Θὰ σὲ φάω!

—Πρὸς Θεοῦ! Ὅλα τὰ περίμενα. Ὅχι ὅμως κι αὐτό. Εἶναι δίκαιο; Δὲ σκέφτεσαι τὸ καλὸ ποῦ σουκάναν;

—Δὲν τὸ ξέρεις πὼς ὅποιος κάνει καλὸ θρῆσκει κακὸ; Δὲ ξέρω τίποτα. Θὰ σὲ φάω.

Εἶδε κ' ἔπαθε ὁ καημένος ὁ γεωργὸς μέχρι πού νὰ πείσῃ τὸ σκληρόκαρδο φίδι ν' ἀναβάλῃ τὴν ἀπόφασή του.

—Ἀφοῦ ἐπιμένεις ὥς ρωτήσουμε κι ἄλλους, κι ἂν τὸ θρῆσκουν σωστὸ καὶ δίκαιο, κάμε ὅπως θές.

καὶ νὰ τοῦ δείξῃ τὸ δρόμο γιὰ τὸ διπλανὸ χωριό... Κεῖνος ὁ γέρος ἦταν ὁ Χριστὸς παιδιὰ.

—Καὶ σὲ μᾶς; Πότε θάρῃ κοντὰ μας;

—Τώρα νὰ κοιμηθῇτε. Καί... θάρῃ. Θάρῃ μιὰ μέρα γιὰ νὰ μοιράσῃ στὰ παιδάκια ὅλου τοῦ κόσμου τὴ χαρὰ καὶ τὴν εὐτυχία.

Καὶ ἡ κυρά-Ἐλένη τᾶσφιξε στὴν ἀγκαλιά της καὶ τὰ φίλησε γλυκὰ στὰ μάγουλα. Ὁ Γιαννάκης καὶ ἡ Τασούλα κοιμηθήκανε μὲ τὸ γλυκὸ δῶμα τοῦ Χριστοῦ. Ἡ κυρά-Ἐλένη συνέχισε τὸ πλέξιμο...

Συνάντησαν μιὰ χαρουπιὰ καὶ ὁ γεωργὸς τῆς ἱστόρησε ὅλη τὴν ὑπόθεση.

—Πολὺ σωστά, λέει ἐκεῖνη. Συμφωνῶ ἀπόλυτα μὲ τὸ φίδι. Ἐγὼ ἔχω ἕνα στὸ χέρι κ' ἕνα στὴν κοιλιὰ, κι ἔρχεστε σεῖς οἱ κακοὶ ἄνθρωποι, μὲ χτυπᾶτε καὶ μὲ καταστρέφετε.

Πῆγαν παρακάτω καὶ θρῆκαν μιὰ ἐλιά.

—Καὶ γὼ τὸ ἴδιο, ἀπαντᾷ. Σεῖς οἱ ἄνθρωποι εἰστε κακοί. Κάθε χρόνο μὲ χτυπᾶτε καὶ μὲ πληγώνετε γιὰ νὰ πάρετε τὸν καρπὸ μου.

Προχώρησαν ἀκόμη καὶ συνάντησαν μιὰ ἀγελάδα. Μὰ καὶ κείνη τὸ ἴδιο ἀπάντησε.

—Τόσα καλὰ σᾶς δίνω ἐγὼ. Ὁ ἀφέντης μου ὅμως μὲ ξεθεώνει ὅλη μέρα κάτω ἀπὸ τὸ ζυγὸ καὶ τὸ βράδυ μ' ἀφήνει νηστικιὰ μὲς στὸν ξερόκαμπο.

Μὰ ἐπιτέλους ὁ γεωργὸς θρῆκε τὸ δίκιο του. Λίγο παρακάτω θρῆκαν ἕνα γάτο.

—Δὲ μπορῶ ἐγὼ νὰ βλέπω ἕνα καὶ νὰ δικάζω δυὸ, λέει ὁ γάτος.

Τὸ φίδι βγήκε ἀπὸ τὸν κόρφο τοῦ γεωργοῦ. Ἀφοῦ ὁ δικαστὴς ἔβαλε τὰ γυαλιά του, στράφηκε πρὸς τὸ φίδι καὶ τοῦ λέει:

—Βαρύ, πολὺ βαρὺ τὸ παράπτωμά σου! Τὶ ἀχαριστία καλέ! Ἦταν ἡ πλευρὴ πρὸς τὸν εὐεργέτη αὐτὴ ἔ: Ὁ νόμος τὸ λέει καθαρά. «Σὲ τέτοιες περιπτώσεις ἐπιβάλλεται ἡ ἐσχάτη τῶν ποινῶν.»

Καταλαβαίνετε, βέβαια, ποῖα ἦταν ἡ ἀμοιβὴ τοῦ... καλοῦ δικαστῆ.

Α. Π. Π.

ΤΟ ΑΚΡΩΤΗΡΙ ΤΩΝ ΓΑΤΩΝ

ΜΙΧΑΗΛΑΚΗ ΠΟΛΥΜΝΙΟΥ

Στη Γεωγραφία της Κύπρου πολλές φορές συναντούμε το ακρωτήριο Γάτας. Είναι κοντά στη Λεμεσό προς το Φασσούρι και στη νότια πλευρά του αρχαίου Κουρίου. Στην Ιστορία πάλι μαθαίνουμε ότι λίγο πριν έρθει στην Κύπρο η Άγία Ελένη έγινε μια μεγάλη άνομβρία. Κράτησε σύμφωνα με μερικές πληροφορίες 36 χρόνια ή σύμφωνα με άλλες πηγές 17 μόνο χρόνια που είναι και το πιο πιθανό. Στο διάστημα τούτο η Κύπρος έρημώθηκε. Οι κάτοικοι της λιγόστεψαν πολύ και η γη σε πολλές περιοχές έμεινε άκαλλιέργητη. Τα δένδρα και η θλάσηση λιγόστεψαν. Εκτός από τα πιο πάνω κακά που ήταν αποτελέσματα της άνομβρίας μερικές περιοχές γέμισαν κουφάδες και φίδια.

Μια τέτοια περιοχή γεμάτη φίδια και κουφάδες ήταν κοντά στη Λεμεσό, στο σημερινό χωριό που λέγεται Ακρωτήριο. Η περιοχή αυτή ξεκινά από το Φασσούρι και προχωρά προς την θάλασσα και γύρω στην Αλυκή του Ακρωτηρίου. Τα φίδια εδώ πολλαπλασιάστηκαν τόσο, ώστε πολύ συχνά άνθρωποι και ζώα πέθαιναν από το δάγκωμα των.

Ήταν η εποχή που το μεγάλο Ρωμαϊκό κράτος χωρίστηκε σε Δυτικό και Ανατολικό με αυτοκράτορα τον Μ. Κωνσταντίνο. Η Κύπρος έγινε κομμάτι του Ανατολικού Κράτους. Τότε διοικητής ήρθε στην Κύπρο ο Καλόκαιρος. Ο Καλόκαιρος θέλησε να εξολοθρεύσει τα φίδια. Σοφίστηκε ένα δικό του τρόπο για να τα αφανίσει και να ξεκαθαρίσει την περιοχή. Εκεί ήταν ένα μοναστήρι του Αγίου Νικολάου. Σήμερα σώζεται εκεί ένα ξωκκλήσι. Έστειλε λοιπόν εκεί ο Καλόκαιρος χίλιους γάτους. Ώρισε μάλιστα οι καλόγεροι να διατρέφουν τους γάτους με δικά τους έξοδα. Κάθε πρωί οι καμπάνες του μοναστηριού κτυπούσαν και οι γάτοι

μαζεύονταν σε ξύλινες γούρνες στις οποίες θρискόταν το φαγί τους. Ύστερα αφού έτρωγαν, έτρεχαν στους θάμνους και τα δάση της περιοχής κυνηγώντας κουφάδες και φίδια μέχρι το απόγευμα. Το απόγευμα πάλι όταν άκουαν το κτύπημα της καμπάνας επέστρεφαν στο μοναστήρι. Οι καλόγεροι του μοναστηριού έσυνήθισαν και για αρκετά χρόνια ύστερα, μετά την εξολόθρευση των κουφάδων, εφύλαγαν γι' αυτήν την αιτία στο μοναστήρι γάτους.

Από τότε το ακρωτήριο της περιοχής εκείνης λέγεται Ακρωτήριο των Γάτων. Στα Ιταλικά Κάβο-Γάτα.

Το λιμάνι της Αμμοχώστου.

ΟΙ ΜΗΧΑΝΕΣ

Τις μηχανές να παίξω με,
λέει ο Λουκής στο Μάνο.
Εγώ 'μαι ο σιδηρόδρομος
κι εσύ 'σαι τ' αεροπλάνο.
Ας πάρωμε και τόν Τοτό.
Τράβα τον με το ζόρι
απ' το βιβλίο που κρατά,
να κάνη το βαπόρι.

Βοῦ... Βοῦ... πετάει στα σύννεφα
ο Μάνος ο πιλότος.
Φυσάει ο σιδηρόδρομος,
τρέχει — Ντούγκ, ντούγκ—τι
κρότος!
Τοῦ... τοῦ... σφυρίζει κι ο Τοτός,
κινάει με γρηγοράδα.
—Έβαλα πλώρη, χαίρετε,
φεύγω για την Ελλάδα.

Εὐγενία Παλαιολόγου Πετρώνδα

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

“Ένας βοσκός είπε: —“Αν είχα δσα έχω και τὰ μισὰ τῶν δσων έχω κι ἄλλα 10 και 50 θᾶμουνα βοσκὸς τῶν 100 προβάτων.

Πόσα πρόβατα εἶχε;
(ωωωωωω 91)

“Ένας σκύλος κυνηγᾷ ἓνα λαγὸ πού βρίσκεται 100 μέτρα μπροστά. Ὁ σκύλος διανύει 3 μέτρα τὴν ἴδια στιγμή πού ὁ λαγὸς διανύει 2. Πόσα θὰ διανύσῃ ὁ σκύλος νὰ πιάσῃ τὸν λαγὸ;
(ωδωδω 008)

Πότε ἓνα αὐτοκίνητο τρέχει ἀκριβῶς ὅσο και ἓνα τραῖνο;
(1010001 010 001010000 01 0010000)

ΣΑΒΒΑΣ ΦΙΛΙΠΠΟΥ,
ΕΛΕΝΗ ΝΕΟΦΥΤΟΥ,
Σχολεῖον Στενῆς, Πάφου.

Βρίσκομαι στὸ φαγητὸ
μ' ἂν μ' ἀλλάξῃς τ' ἀρχικὸ
κάτι γιὰ τὰ πόδια
κι ὅλας θὰ γινῶ.

Τι εἶμαι;
(ωωωωωω — ωωωωωω)

“Αν μ' ἀφήσῃς ὅπως εἶμαι
θὰ χορεύω.

“Αν μ' ἀλλάξῃς τ' ἀρχικὸ
γίνομαι εὐθὺς σκυφτός.

Τι εἶμαι;
(ωωωωωω — ωωωωωω)

Ποιὸ πουλὶ μᾶς θυμίζει σταφύλια;
(101000000000 01)

Κάποτε πρόσφεραν σ' ἓνα κρασσοπά-
τέρα κάτι. Ἐκεῖνος μόλις τὸ εἶδε εἶπε:
«εὐχαριστῶ, δὲν παίρνω τὸ ποτό μου
σὲ χάπια».

Τι τοῦ πρόσφεραν;
(ωωωωωωωω)

ΘΕΜΙΣ ΘΕΟΧΑΡΟΥΣ,
Ἀστική «Στροβόλου Β'»

ΚΑΘΑΡΟΓΛΩΣΣΗΜΑΤΑ

Φίλος ἔδωσε πρὸς φίλον
τριαντάφυλλον μὲ φύλλον.
Φίλος εἶπε πρὸς τὸν φίλον

φίλε, φύλαγε τὸ φύλλον
μὴν τὸ δώσης σ' ἄλλον φίλον.

“Ένας κουτσὸς
βλέπει κουτσιὰ
τζί' ἄλος κουτσὸς διαβαίνει.
—Δῶσ' μου τζιαὶ μὲν κουτσέ, κουτσιὰ
—Ἄλλου κουτσοῦ ἐν τὰ κουτσιὰ
τζί' ἐγὼ κουτσὸς τζιαὶ βλέπω τα.

ΟΝΗΣΙΑΛΟΣ ΣΤΤΑΙΑΝΟΥ,
Σχολεῖον Νικηταρίου.

Γύφτισσα σεντονισμένη
μεσ' στὴ λίμνη καθισμένη
Τι εἶναι;
(ωωωωωω Η.)

Κάτω στὸ βραχάκι
κάθεται τὸ Νικολάκι.
χέρια πόδια ἔχει,
φτια κι οὐρά δὲν ἔχει.
Τι εἶναι;
(ωωωωωωωω Ο.)

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΘΑΡΟΓΛΩΣΣΟΥΣ

Καπνὸς παντοπάγκαπνος
μὲ τὰ παντοπαγκαπνούδικα του.
Καλημέρα Καμηλάρη,
Καμηλάρη καλημέρα.

ΝΙΚΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΔΗΣ,
Α' Ἀρρεναγωγεῖον Καϊμακλίου

“Ὅσο μικρὸ και ἂν μὲ δῆτε
πάντα μεγάλο θὰ μὲ πῆτε
Τι εἶμαι;
(ωωωωωω 01)

Σ' ὅλους τὸ δρόμο ἀνοίγω
μὰ δὲν μ' εὐχαριστοῦν.
Και ἂν τοὺς ἐμποδίσω
μὲ θρίζουν, μὲ κτυποῦν.

Τι εἶμαι;
(ωωωωωω Η.)

Τριῶν δακτύλων μάκρος ἔχω
κι ὅμως μοῦ φορέσανε 200 πήχεις
φόρεμα.
Τὴν θάλασσα ἐπέρασα κι ἔφτασα
ἀπὸ τὰ ξένα.
Κάποια κοπέλλα μούβγαλε τὸ
φόρεμά
και μ' ἔρριξε γυμνὸ μέσα στὸ δρόμο.

Τι εἶμαι;
(1010000 01)

ΑΝΔΡΟΝΙΚΗ ΑΝΔΡΕΟΠΟΥΛΟΥ,
Ἀστική Παλλουριωτίσσης.

ΜΙΚΡΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ

Η ΣΗΜΑΙΑ ΜΑΣ

Ἡ σημαία εἶναι τὸ ἱερὸ σύμβολο
κάθε ἔθνους. Ἡ ἑλληνικὴ σημαία εἶ-
ναι γαλανόλευκη, μὲ σταυρὸ στὴ μέ-
ση. Τὰ χρώματα και τὸ σχῆμα της
καθιερώθηκαν στὴν Συνέλευση τῆς
Ἐπιδάφρου, πού ἐγίνε ἓνα χρόνον με-
τὰ τὴν Ἑλληνικὴ Ἐπανάσταση τοῦ
1821. Οἱ λωρίδες της εἶναι ἑννιά και
συμβολίζουν τίς ἑννέα συλλαβὲς τοῦ
συνθήματος τῆς Ἐπανάστασης «Ἐ-
λευθερία ἢ θάνατος».

Ὅλοι πρέπει ν' ἀγαποῦμε και νὰ
σεβώμεθα ὄχι μόνο τὴ δικὴ μας ση-
μαία μὰ και τίς ξένες.

Τὴ σημαία τὴν ὑψώνουμε στίς Ἐθνι-
κὲς γιορτὲς και στίς παρελάσεις. Τὸ
ἀντίκρουμά της προκαλεῖ δάκρυα
συγκίνησης, χαρὰς και περηφάνειας.
Δίκαια ὁ ποιητὴς τῆς λέει στοὺς στί-
χους του.

Πάντα κι ὅπου σ' ἀντικρύζω
μὲ λαχτάρα σταματῶ
και περήφανα θαυμάζω
ταπεινά σὲ χαιρετῶ!

ΝΙΚΗ ΕΡΜΟΓΕΝΟΥΣ
ΝΗΣΙΦΟΡΟΣ ΙΑΣΟΝΟΣ

Σχολεῖον Ἀγ. Ἀμβροσίου, Λεμεσοῦ.

ΤΟ ΚΑΛΟ ΠΑΙΔΑΚΙ

Τὸ πρῶτ' μόλις ξυπνήσω
τὸ κρεβάτι μου θ' ἀφήσω
στὴ θρυσούλα θὲ νὰ τρέξω
τὸ κεφάλι μου νὰ θρέξω

Στὸ τραπέζι θὲ νὰ κάτσω
και τὸ γάλα μου θὰ πῶ
τὴ θαλίτσα μου θ' ἀρπάξω
και θὰ τρέξω στὸ σχολεῖο

Πρῶτα θὲ νὰ χαιρετήσω
στὸ σχολεῖο μόλις μῶ
και παιγνίδια θὲ ν' ἀρχίσω
στὴν αὐλὴ σὰν κατεβῶ!

ΖΩΗ ΕΤΑΓΓΕΛΙΔΟΥ
Εὐριδιάδειον Παρθεναγωγεῖον
Λάρνακος.

ΤΟ ΣΠΛΑΧΝΙΚΟ ΠΑΙΔΑΚΙ

Σ' ἓνα ἐξοχικὸ σπίτι, ἐπάνω στὸ
τραπέζι θρυσκόταν ἓνα μικρὸ κλουβὶ
και μέσα του ἦταν ἓνα πουλάκι κα-
ταλυπημένο. Οὔτε ἔτρωγε, οὔτε κε-
λαηδοῦσε μέσα στὴ φυλακὴ του.

Κάποτε ἦλθε πλάι στὸ κλουβὶ ἓνα
σπλαχνικὸ παιδάκι. “Ἐφερε τὸ βλέμ-
μα του στὸ δυστυχισμένο πουλί. Χω-
ρὶς δισταγμὸ ἀνοίξε τὴν πορτίτσα
τοῦ κλουβιοῦ και τὸ πουλὶ πέταξε
ἔξω χαρούμενο.

Σὲ λίγο ἐλεύθερο καθόταν στὸ ἀν-
τικρυνὸ δέντρο και κελαηδοῦσε γλυ-
κά σὰν νάλεγε στὸ παιδί πού τοῦ
χάρισε τὴ λευτεριά του:

Σ' εὐχαριστῶ καλόκαρδο
κι εὐγενικὸ παιδί.
Δὲν θὰ ξεχάσω ποτὲ μου
τὴν καλὴ σου καρδιά
και θὰ τὴν διαλαλῶ
πέρα, στὸ καταπράσινο δασάκι.

Α. ΚΟΤΣΙΑΣ

Σχολεῖον Πλατανιστάσας.

Η ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΤΟΥ ΓΙΑΤΡΟΥ

“Ὁ Ἀντρίκος μας, τὸ μικρὸ μου ἄ-
δερφάκι, εἶναι ἀρρωστο σήμερα. Τὰ
μάγουλά του ἔχιναν κατακόκκινα κι
ἡ μητέρα λέει πὼς ἔχει πυρετό. Τὸν
ἔβαλε στὸ κρεβάτάκι του και δὲν

Η ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΜΑΣ

Φίλιππον 'Ανδρέα, 'Ανδρέαν 'Ελευθερίου και 'Ορθόδοξιαν Χριστοδούλου: Σχολεῖον Ψευδά. Στείλετε κάτι πιό ἐνδιαφέρον. "Οχι αἰνίγματα.

'Ανδρέαν Κ. Τσουρην, Σάββαν Κ. Καφφάν: Β' 'Αρρεναγωγείον Καϊμακλίου. Κι ἐσεῖς μᾶς γράψατε αἰνίγματα. Στείλετε κάτι πιό ἀξιόλογο. Θὰ περιμένουμε.

'Ανδρέαν 'Ηροδότου: Σχολεῖον Κᾶτω 'Αμιάντου. 'Η σύνθεσή σου «ὁ χειμῶνας» εἶναι θιαστική. Σὰν θὰ χιονίσῃ στο χωριό σου νὰ μᾶς στείλῃς μῖαν ὥραϊα περιγραφή νὰ τὴ δημοσιεύσουμε.

Γιαννάκη Γ. Ρουμάνου: Σχολεῖον Γερολάκκου. "Αν παρακολουθῇς τὰ ἄρθρα τοῦ περιοδικοῦ μᾶς «χωριά καὶ πολιτείες» θὰ δῇς πῶς τῶρα θρῖσκόμαστε στο ψηφίο Κ. Σύντομα θάχῃς τὴν εὐκαιρία νὰ διαβάσῃς καὶ γιὰ τὰ Μάμμαρι πού ἐνδιαφέρουν.

Σωκράτην Παντελίδην: Σχολεῖον 'Αγίας Φυλάξεως, Λεμεσοῦ. Τὸ σταυρόλεξο πού μᾶς στείλατε ἔχει πολλές ἐλλείψεις. Στείλατε μᾶς κάτι ἄλλο.

Παρθενότην Χριστοφόρου: Σχολεῖον Μηλικουρίου. Πιθανόν νὰ τὸ δημοσιεύσουμε σ' ἐπόμενα μᾶς τεύχη.

Νίτσαν Χ. Πιπῆ: 'Αργάκι. Τὰ μαντέματα καὶ τὰ προβλήματα σας θὰ δημοσιευθοῦν στο ἐπόμενο τεύχος.

"Ελθαν Κουλουνητή: Α' παρθεναγωγείον Λεμεσοῦ. Τὸ ποίημα σας θὰ δημοσιευθῇ.

'Ελέγκω καὶ Γεωργία Γιασεμίδου: Σχολεῖον Παραλιμνίου. Τὰ αἰνίγματά σας εἶναι πολὺ γνωστά καὶ μᾶς τὰχουν γράφει πολλὰ παιδιά. Στείλετε μᾶς κάτι καλύτερο. Γράφετέ μας γιὰ τὰ ὥραϊα σας ἀμπελοπούλια κάτι. Θὰ σᾶς τὸ δημοσιεύσουμε. Περιμένουμε.

'Αθηνούλλαν, 'Αφέντραν, 'Ανδρούλλαν κ.λ.π.: Α' παρθεναγωγείον Λεμεσοῦ. 'Η σύνθεσί σας δὲν μπορεῖ νὰ μπῇ τώρα. Γιατὶ δὲν μᾶς γράψατε γιὰ τὸν χειμῶνα; Στείλετε κάτι ἐπίκαιρο.

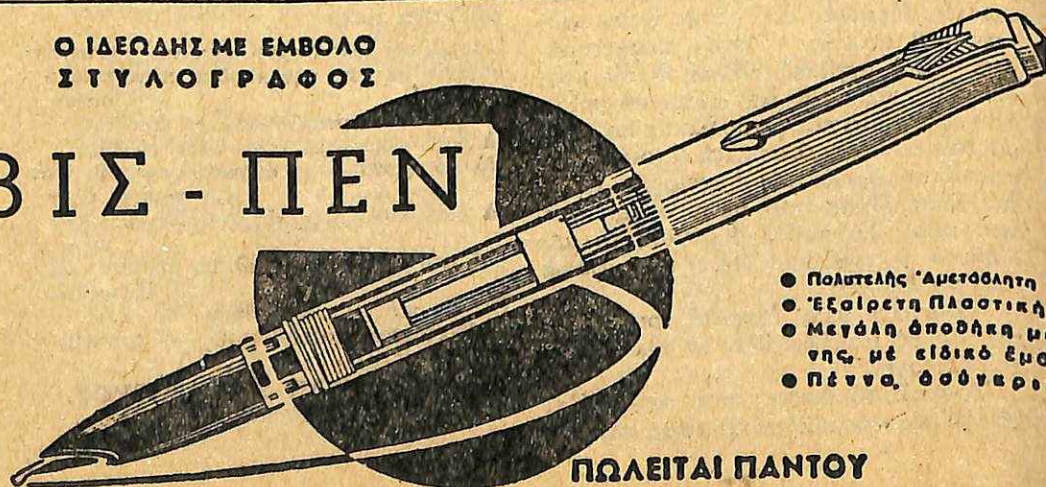
'Αντωνάκη Περτρίδην: Μαθητὴν Α' Γυμνασίου, Νεοκλέους, Λευκωσία. Γράψτε μᾶς κάτι ἐκτεταμένο γιὰ τὸ μοναστήρι τοῦ χωριοῦ σου τοῦ 'Αγίου 'Ηρακλειδίου. Θᾶναι ἐνδιαφέρον.

Γεωργίαν Κ. Τάμπαλα: Σχολεῖον Παλαιοριωτίσσης. Θὰ δημοσιευθοῦν. Μὴ στέλλῃς μόνο χιούμορ. Γράψε μᾶς καὶ κάτι πιό σοβαρό. 'Ακοῦς;

Δέσποιναν 'Αργυροῦ καὶ στὰ λοιπὰ παιδιά τῆς Στ' ἡς τάξης τοῦ σχολείου Φύτης, Πάφου. Εὐχαριστοῦμε πολὺ γιὰ τὸ δημοτικὸ τραγούδι τοῦ Διγενῆ καὶ τοῦ Χάροντα. Σ' αὐτὸ τὸ τεύχος γράφει γιὰ τὸ ἴδιο θέμα ὁ συνεργάτης καὶ ἐκ τῶν συντακτῶν τοῦ περιοδικοῦ μᾶς κ. Α. Πολυδώρου. Θὰ τὸ διαβάσετε. Πάντως ἡ προσπάθεια σας ἦταν ἀξιόπαινη. Φροντίστε νὰ μᾶς στείλετε κανένα ἄλλο λαογραφικὸ θέμα ἢ δημοτικὸ ποίημα.

Ο ΙΔΕΩΔΗΣ ΜΕ ΕΜΒΟΛΟ
ΣΤΥΛΟΓΡΑΦΟΣ

ΒΙΣ - ΠΕΝ

- Πολυτελής 'Αμετάσθητη ὀ
- Ἐξαιρετικὴ Πλαστικὴ ὀ
- Μεγάλῃ ὀποδὴκῃ με
- νῆς, με εἰδικὸ ἔμ
- Πέννα, ὀσόνεριν

ΠΩΛΕΙΤΑΙ ΠΑΝΤΟΥ

ΔΙΑΡΚΗΣ ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΗ.

ΑΔ/ΦΟΙ ΣΩΤΤΟΥ & Κ. ΠΟΦΑΪΔΗΣ

ΤΗΛ. 2090 - ΛΕΥΚΩΣΙΑ

ΠΡΟΣΕΞΕΤΕ ΚΑΛΑ ΠΑΙΔΙΑ ..

Τὸ παγωτὸ πού θὰ πάρετε νὰ εἶναι

Ρ Ε Τ Ζ Ι Σ

γιὰ νᾶχετε τὸ κεφαλάκι σας ἤσυχο ὅτι πήρατε
τὸ καλύτερο πού ὑπάρχει.

- Ρωτῆστε τοὺς γονεῖς ἢ τοὺς δασκάλους σας
κι' αὐτοὶ θὰ σᾶς ποῦν!

ΑΝ ΠΡΟΚΕΙΤΑΙ Ν' ΑΓΟΡΑΣΕΤΕ ΠΑΓΩΤΟ... ΜΟΝΟ

Ρ Ε Τ Ζ Ι Σ

Εἶναι τὸ καλύτερο τοῦ τόπου μας.

PETZIS λοιπὸν ἀπὸ δῶ καὶ μπρός.

ΟΛΟΙ καὶ ΟΛΕΣ

ΠΑΝΤΟΥ καὶ ΠΑΝΤΟΤΕ

ΤΙΝΟΝΤΕΣ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

Κ Ε Α Ν

ΠΑΝΤΟΤΕ ΩΦΕΛΙΣΘΕ

ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΩΣ ΒΟΗΘΗΤΕ

ΤΟΝ ΚΥΠΡΙΟΝ ΠΑΡΑΓΩΓΟΝ

ΓΕΝΙΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΙ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ.

Ίδρυτής: ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΥΠΡΟΥ ΛΙΜΙΤΕΔ.

Ο ΜΟΝΑΔΙΚΟΣ ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ

ΑΣΦΑΛΕΙΑΙ:

★ ΖΩΗΣ

★ ΠΥΡΟΣ

★ ΘΑΛΑΣΣΗΣ

★ ΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ

★ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ

★ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ

★ ΚΛΟΠΗΣ

Κεντρικὸν ἐν ΛΕΥΚΩΣΙΑ

Ὑποκαταστήματα ἐν:

ΑΜΜΟΧΩΣΤΩ — ΛΑΡΝΑΚΙ — ΛΕΜΕΣΩ — ΠΑΦΩ

ΚΥΡΗΝΕΙΑ — ΜΟΡΦΟΥ — ΛΕΥΚΑ.

